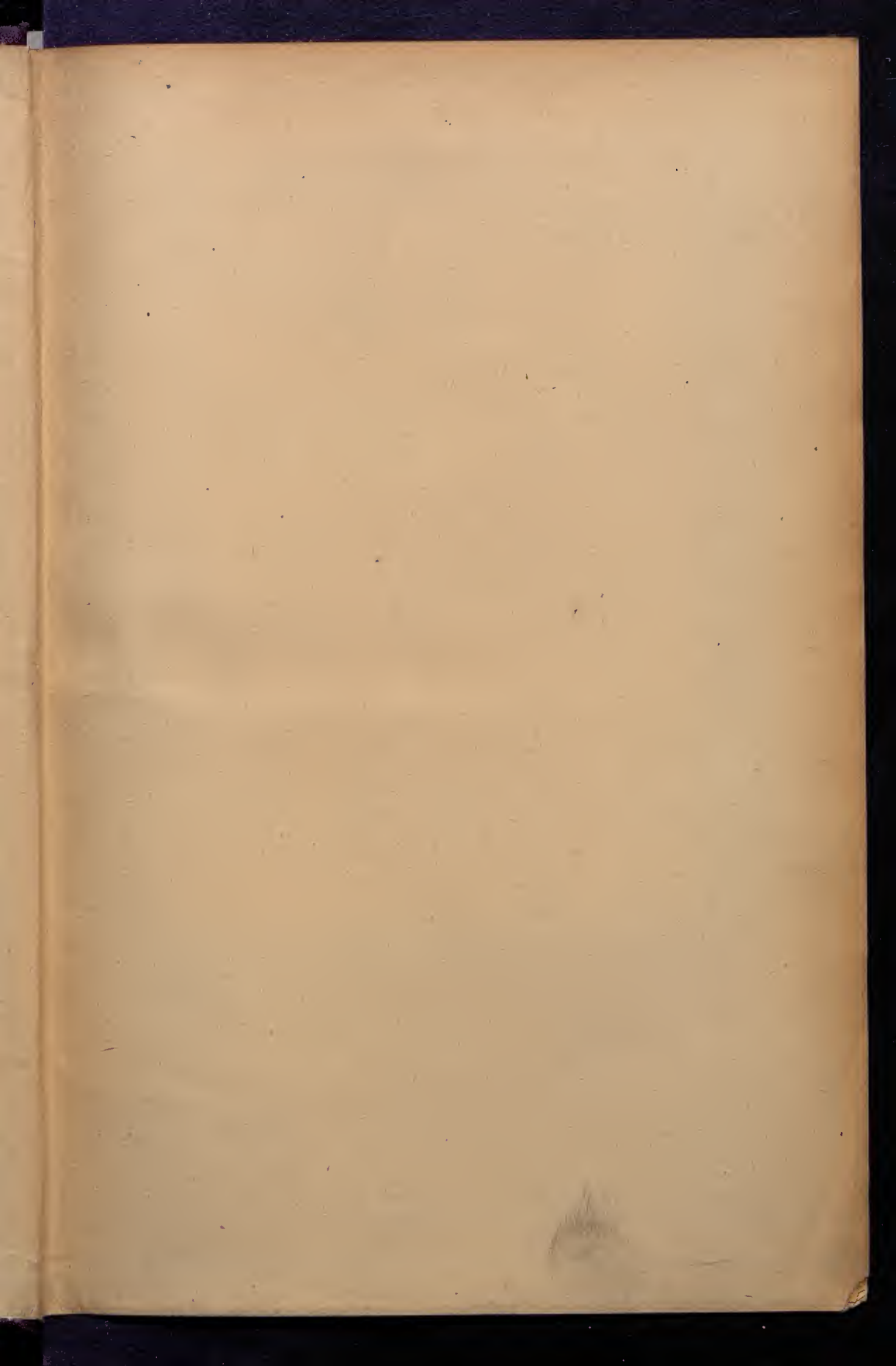
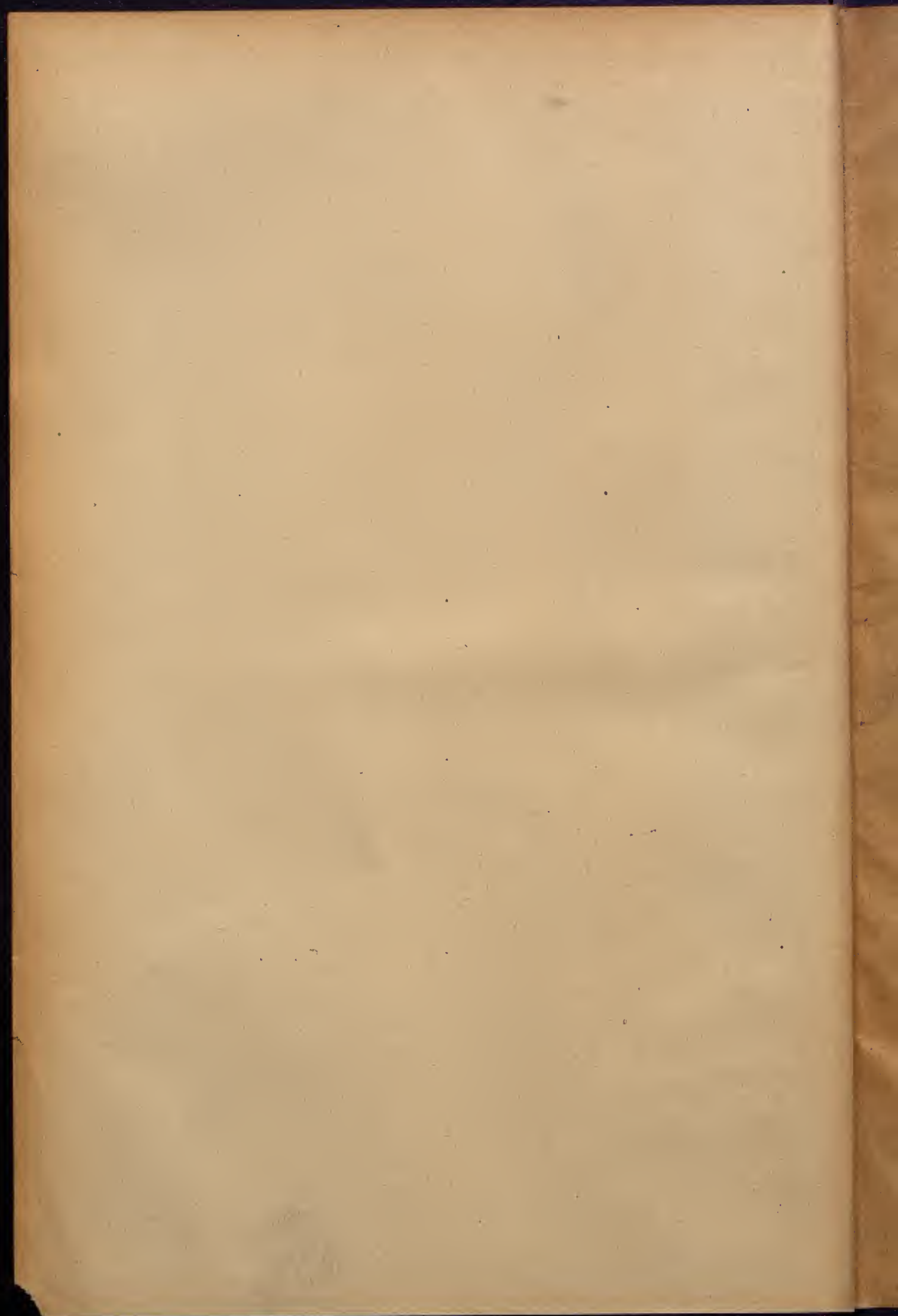

ԲԻԲԻՐԱԿՆ «بوراكن»

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Մէհմէտ փաշա խան, Թիւ 12

ارمنیجه غزته سی

در سعادت محمد پاشا خان نوسمرو ۱۲

PURAGN

Revue Arménienne

Stamboul, Mehmed Pacha Han, N. 12

Բ. ՇԻՋԱՆ

Թ Ի Ի 1 — 2

«Այն առեւտր. պատճառները, որոնք գործնական կեանքի ծանօթութիւններէ զուրկ են, հետզհետէ նուազ դրամ պիտի շահին» . — ԲՕԼ ԼԸԻՌԻԱ ՊՕԼԻԷՕ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

52 Թիւի բժնորդ. Պոլիս եւ Գաւառ 60 դր2.
» » » Արտասահման 13 ֆր.
Վեցամսեայ եւ եռամսեայ բժնորդ. կ'ընդունուի
Ծանուցումի համար զեղչեալ զին

ՆՈՒՆԵՐ

52 Թիւի բաժնեգիրն եւ 2 դր2-ի առաքման ծախքը կանխիկ վճարող ամէն բաժանորդ կ'ստանայ Հէրէքէի հոգակաւոր գործարանին մէջ պատրաստուած զոյգ մը ընտիր բուրդէ զուլպայ եւ մետաքսէ փողփողուն թաշկինակ մը . որոնք իրենց նրբին յօրինուածքովը տեղական ճաւորարարութեան յառաջդիմութիւնը կը հաստատեն Մէկ բաժանորդ զտնողը կ'ստանայ

Էջ 3. Եղ Բառի մը 10 դր2.
Երկու » » Առեւ. եւ Տնտ. Աշխ. 15 »
Երեք » » Մէճէլէ 30 »

1 ՅՈՒՆՎԱՐ 1907

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐ. ՆՇԱՆ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ՊԸՍԴԸՐ ՊՐԱՌԻՆԻ

ԳՈՒԼՊԱՆԵՐԸ

[ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ]

ԱՊՐԱՆՔ ՄԸ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

×

ՄՐ. Ա. Ուիլսոն, որ սպանեց մը հրապարակի վրայ բռնել
տալու իր հարստը հնարքներովն ու մեքոսներովը նշանաւոր
է, վերջերս ա՛յ աւելի համբաւաւոր եղաւ ա՛յն հնարամտու-
քեան համար, որով կրցաւ 12 ամսուան մեջ մէկ միլիոն զոյգ
զուլպայ ծախել, զոյգը 6 իրուշի:

×

Ահաւասիկ իր պատմութիւնը. —

Տիար Սդիւարդ կարեւոր դրամագլխով վաճառատուն մը
բացաւ և մտածեց որ ձեռքերը ծալած նստիլ և յաճախորդի
սպասելը առեւտրական ձեռներէցութեան և գործնական
մարդու կարողութեան պատիւ բերող բան մը չէ: Տղոց յա-
տուկ իր սեւ բամբակէ զուլպաները հրապարակին վրայ բռնել
տալու էր, այնպէս որ յաճախորդն ինք գար ու պահանջէր:
Մտածեց որ

1. — Անկարելի էր յոյս դնել մեծաքանակ վաճառական-
ներու վրայ, որոնք իրենց յատուկ սպրակներն ունենալով,
ի հարկէ պիտի չուզէին որ իր զուլպան բռնուի հրապարակի
վրայ:

2. — Խանութպանները երբեք պիտի չուզէին զնել այս
սպրակներն ցորչալի յաճախորդը չպահանջէր:

Հետեւապէս, պէտք էր գրդել սպառողները որ
իր սպրանքը փնտռէին:

Ահաւասիկ այս եզրակացութեան յանգեցաւ ՄՐ. Սդիւարդ:

Եզրակացութեան յանգիլը դիւրին, բայց գործադրու-
թիւնը, Հո՛գ է կարեւորը:

Վաճառման գիներուն վրայ մեծ զեղչ մը ընելով, թե-
րեւս յաջողէր իր ապրանքը ծախել խանութպաններուն,
բայց չուզեց որ իր ապրանքին յարգը նուազեցնէ: Միակ
միջոցն էր սեղծել «յաճախորդներու խնդրանքը»: Եթէ յա-
ճախորդը Սղիւարդի մարֆան պահանջէր, բոլոր խանութ-
պանները այդ ապրանքին վրայ պիտի իյնային բնականա-
բար: Ուստի հարկ չկար զեղչ առաջարկել անոնց: Դիտելի
է որ երբ պաշարին սկիզբը յաճախորդը խանութպաններուն
քով չգտնէ իր ուզած ապրանքը, ամենեւին կորուստ մը
չկայ: Կը բաւէ որ քանի մը յաճախորդ ո'ւնէ վաճառք ու-
զէն խանութպանէն:

Արդ, յաճախորդին խնդրանքը սեղծելու միակ միջոցն
էր դիմում ընել ծանուցումի: Եւ Մր. Սղիւարդը ըրաւ այս
դիմումը:

1905 Հոկտեմբերի մէջ երկու սիւնակի վրայ 41 տողնոց
ծանուցում մը տպել տուաւ երեք թերթերու միանգամայն:
Բայց այս ահագին ծախքերը յուսացուած յաջողութիւնը չբե-
րին: Վաճառումները ա'յնքան սակաւ էին որ 6 զրուշնոց
իւրաքանչիւր գուլպային համար 8000 զրուշ ծախք եղած էր:
Երեւակայեցէ՛ք, ամէն մէկ 6 զրուշին համար 8000 զրուշ
ծախք: Մր. Սղիւարդի վաճառատան համար կործանում էր
ասիկա: Կրնաք գուշակել որ խեղճ Մր. Սղիւարդը վհատե-
ցաւ, բայց ամենեւին չլքանեց պայքարը: Մտածեց որ ան-
չուշտ ծանուցումն իր տկար կողմը ունէր, զոր գտնելու և
մէջտեղ հանելու էր: Ուստի խորհուրդ հարցուց Մր. Ուրթ-
մորի:

Այս Մր. Ուրթմորը նշանաւոր էր ծանուցումի միջոցաւ
ապրանք բռնել տալու արուեստին մէջ: 21 տարեկան հա-
սակէն, սկսած էր գործի և իր ճարտարամիտ հնարքներով
արդէն քանիցս յաջողած էր ուրիշ այս կարգի ձեռնարկներու
մէջ: Ինք էր որ Մր. Սղիւարդի գուլպաներուն վաճառումը
անհաւատալի քանակութեան մը հասցուց:

Այս գործին մէջ իր միջամտութեան հետաքրքրաշարժ
պատմութիւնը կ'արժէ լսել իր բերնէն:—

[Կը շարունակուի]

Տիգրան Գ. Գալէմբարեան

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ

Կ'ընդունի ապստարանքներ ֆաթորայի և շինական ու
հնդկական գոմէշի կաշիներու և կը գործադրէ փութով և
խնամով :

Պէյրութի ճամբով ներածելի և արտածելի ամէն տե-
սակ ապրանքներ կ'ընդունի և հասցէին կը ղրկէ :

Դիմել. — ՏԻԳՐԱՆ Գ. ԳԱԼԷՄԲԱՐԵԱՆ
ՊԵՏՐՈՒԹ՝

Գարագաւեան Գրասուն

Շապին Գարաէիսարի, Տիվրիկի, Արաբկիրի, Ակնայ,
Խարբերդի, Տիարպէքիւրի վարժարաններու վարիչները ևլն.
այդ վարժարաններուն գրեական բոլոր պէտքերն հոգալու
համար կրնան դիմել Գարագաւեանի Գրատունը, Կիրասոն, որ
Ա. — 10 ղեղչ կը արամագրէ, Բ. — Շուտով կը հաս-
ցնէ, և Գ. — Ձեր ուղածներէն տարբեր գիրքեր չի ղրկեր
երբեք: Այս երեք մշտակայ առաւելութիւնք շատ աւելի
մեծ խնայութիւն մը կ'ընծայեն ձեզ քան Պոլսոյ գրաւով-
ճառներու 10—20—30 ղեղչը :

1—2

Կարապետ Մարուգեան

ԷՏՐԵՆԷ ԶԻՒՆԿԻՐԷՐ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ, ԵՐԿԱԹԵՂԻՆԱՑ

Վաճառում խիստ դիւրամատչելի գիներով լինութեանց,
ատաղձագործի, երկաթագործի և զանազան մեքենայից պի-
տոյքներ, երկաթ, գամ, թիթեղ, զինկոյ, կառքի կազմածք
ևլն. ևլն., փոքր և մեծաքանակ: Դուրսէն յանձնարարու-
թիւնք փութով և ճշտութեամբ կը կատարուին: Եւրոպայի
վրայ յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին :

Բ Ի Ի Բ Ա Կ Ն

Հ Ա Բ Ա Թ Ա Թ Ե Ր Թ

ԻԳ. ՏԱՐԻ

1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1907

ԹԻԻ 1—2

Խմբագրական Զեկոյց

«Բիւրակն»ի Բ. Շրջանին սկսելէ առաջ, կ'արժէ քանի մը խօսք ընել անոր մասին, իրրեւ պատասխան դնահատումներու, թեւադրութիւններու և դիտողութիւններու, զորս մեր յարգելի ընթերցողներէն շատեր ազնուութիւնն ունեցած էին ուղղել մեզ, «Բիւրակն»ը տւելի՛ ճոխացնելու և անոր ընդգրկած առեւտր. ծրագիրը աւելի՛ ընդլայնելու համար:

Գնահատումներու մասին իրենց խորին շնորհակալութիւնը անգամ մը եւս հրապարակաւ յայտնելէ ետք, «Բիւրակն»ի Խմբագիրները համարձակօրէն պիտի ըսեն որ իրենք այս առաջին տարուան իրենց աշխատութենէն դո՛ւրսնացին, և չկրցան խղճի մտօք ըսել թէ առեւտր. անթերի հրատարակութեան մը վերածեցին «Բիւրակն»ը: Ասոր պատճառը կրկին էր. — Նախ թերթին ծաւալը և երկրորդ՝ «Բիւրակն»ի հրատարակիչներուն իրենց ապրուստը հայթայթելու համար ուրիշ զբաղումներով պարտպիլը:

Գիտեն անշուշտ մեր ընթերցողները որ Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ «Բիւրակն»ի ծրագրով առեւտր. թերթ մը գտնել դժուար է: Իւրաքանչիւր առեւտր. թերթ իր մասնագիտութիւնն ունի հոն: Մէկը լոկ սեզանաւորական դործերու յատկացումն է, ուրիշ մը կաշիի վաճառականութեամբ միայն կ'զբաղի, երրորդ մը մետաքսի, բոլորդի կամ բամ-

բակի գործառնութիւնները կ'արձանագրէ են, : Մէկ խօսքով, վաճառականական գիտութիւնը ստորաբաժնուած է և ամէն ստորաբաժանում իրեն յատուկ թերթն ունի :

«Բիւրակն»ի համար այսպէս չէ սակայն : Անոր ծրագրին մէջ կը գտնուին վաճառականութեան յարակից ամէն ճիւղեր . — ճարտարարուեստ, սակարան, պանքա, առեւտր, օրէնսգիտութիւն, հաշուակալութիւն ևն, , որոնք առանձինն մէյմէկ գիտութիւններ են և ընդարձակ սահմանի մը կը կարօտին բացատրուելու համար :

Արդ, կրնայ երեւակայուիլ «Բիւրակն»ի խմբագիրներուն դժուարին կացութիւնը, երբ ստիպուած էին Չէ Էջերու մէջ պարփակել վաճառականութեան պէս անհուն գիտութեան մը ամէն ստորաբաժանումները, զանց չընելով նաեւ առեւտր, առօրեայ գործառնութիւնները :

Այս առաջին անպատեհութիւնը, այսինքն ծաւալի անձկութիւնը, պարտաւորեց մեզ Ա. Շրջանին մէջ՝ տեղ տալ միայն ա'յն տեսակ նիւթերու, որոնք իրենց այժմէութեամբը և իրենց ընդհանրական հանգամանքովը կրնային գոհացում տալ միանգամայն շատ մը գործի մարդերու : Բանիցս գիտողութիւն եղաւ մեզ որ ինչո՞ւ վաճառականութեան ճիւղերուն մէջէն միայն մանիֆաթուրայի գործառնութեանց և անոնց հրապարակին վրայ յաճախ կը խօսուի և գաղթաբերքի, մետաղի և ուրիշ ճիւղերու հրապարակներուն վրայ քիչ անգամ տեղեկութիւն կը տրուի : Գիտողութիւնը ո'րքան ձիշտ, արդարացումը նոյնքան ակներեւ է : Եւ միայն գաղթաբերքի, մետաղի և ուրիշ ճիւղերու հրապարակները չեն որ ընդհանրապէս զանց առնուեցան մեր Ա. Շրջանին մէջ : Երկրագործական շարտարարուեստի վրայ (Industrie Agricole) որ Թուրքիոյ նման գերազանցապէս հողագործ երկրի մը հարստութեան գլխաւոր աղբիւրը կը կաղմէ, գրէթէ բան մը չգրուեցաւ Առաջին Շրջանին մէջ : Եւ յետոյ, մեր երկրին արտածելի նիւթերուն, — բուրդին, մուշտակին, մետաքսին, և անոնց սպառման հրապարակներուն վրայ մեր ուղածին պէս տեղեկութիւններ չարուեցան : Ասկից զատ, կը մնար Առեւտր, Բառարանը, որ խիստ անհրաժեշտ գործիք մը պիտի ըլլար առեւտր, գործառնութիւններով

հետաքրքրուող ամէն մարդու համար հաւասարապէս Դպրոցական ուսանողէն մինչեւ գրագիրը, հաշուակալը, թղթակիցը, խանութպանը, վաճառականը գիրենք շահագործող ամէն նիւթերու վրայ սլատմական, աշխարհագրական, վիճակագրական ամփոփ տեղեկութիւններ պիտի գտնէին այդ գործին մէջ, որ տեսակ մը համայնագիտարան պիտի ըլլար, առեւտրական բոլոր գիտութիւններու համակեդրոնացում մը, զերծ ամէն աւելորդաբանութենէ և գործնական ծրագրով մը խմբագրուած։ Այս կարեւոր աշխատութեան առնուաղն 8 էջ յատկացնել պէտք էր, որով 24 էջի անձկութիւնն ա'լ աւելի կը շեշտուէր։

Կը տեսնուի որ «Բիւրակն»ի զոյգ թիւով, այսինքն 48 երեսով հրատարակումը անհրաժեշտ եղած էր, ինչպէս արդէն դիտել կուտային մեր ընթերցողներէն շատեր։

Արդ, մեր Բարեխնամ Օգոստոսիան Վեհապետին Բարձր Հովանաւորութեանը տակ, այս Բ. Շրջանին սկիզբը մեր տրամադրութեան ներքեւ կ'ունենանք 48 էջերու ծաւալ մը, որ թոյլ պիտի տայ մեզ՝ աւելի ընդարձակ ու մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդել մեր ընթերցողներուն, թուրքիոյ բնիկ բերքերուն և արտադրութիւններուն, անոնց բարոքման ու բարգաւաճման միջոցներուն և անոնց սպառման հրապարակներուն վրայ եւայլն։ Այս նպատակաւ դիմում ըրած ենք արդէն մեր հրապարակին վրայ արտածելի գործերով զբաղող ծանօթ վտանաւորաններու, որոնք յօժարած են ամէն տեղեկութիւն տալ մեզ։ Երախտապարտ պիտի ըլլայինք եթէ մեր դաւառային թղթակիցներն ալ կանոնաւորապէս հաղորդէին մեզ իրենց հրապարակներուն առեւտրական գործառնութեանց և տեղական բերքերու ընթացքին վրայ ամփոփ ծանօթութիւններ։

Ինչպէս կը տեսնուի, «Բիւրակն»ի համար յախապէս որոշուած առեւտր. ծրագիրը լիովին գործադրել կարելի չեղաւ Ա. Շրջանին մէջ։ Հիմա, մեր տրամադրութեան տակ եղած ծաւալին համեմատ, հետզհետէ և կանոնաւորապէս այս էջերուն մէջ պիտի հրատարակուին ուսումնասիրութիւններ թուրքիոյ առեւտր. հրապարակները շահագրգռող իրողութիւններու և նիւթեղէններու վրայ և բացի առեւտր. օրէ-

ներսդիտութենէ, մանաւանդ Դատական Քրոնիկներէ, որոնք
գործնական դասեր են մեր վաճառականներուն համար,
բայ ի տնտեսագիտական ծանօթութիւններէ, առեւտր. աշ-
խարհագրութենէ և Կատմութենէ, պանքայի, սակարանի
գործառնութիւններէ, հաշուակալութենէ և Գերմ. առեւտր.
լեզուի Դասընթացքէն, այս Բ. Շրջանին մէջ մասնաւորա-
պէս պիտի խօսուի Գիւղատնտեսութեան և Երկրագործա-
կան ձարտարարութեան վրայ, և պիտի հրատարակուի Ա-
ռեւտր. Սղագրութեան դասընթացք մը:

Գալով Առեւտր. Բառարանին, պիտի շարունակուի ըն-
դարձակ ծրագրով մը, առեւտուրի, ձարտարարութեան,
պանքայի, սակարանի, և վերջապէս գործի կեանքին հետ
առնչութիւն ունեցող ամէն նիւթերու վրայ ամփոփ եւ
ստոյգ ծանօթութիւններով:

* *

Մեր Զեկոյցն աւարտելէ առաջ, հրապարակաւ մեր
շնորհակալութիւնը կը յայտնենք Հայերէն Օրաթերթերու
և Հանդէսներու, որոնք առաջին օրէն ի վեր համակրալից
վերաբերում մը ունեցան «Բիւրակն»ի հանդէպ և քանիցս
չեղտեցին անոր զդալի պակաս մը լրացուցած ըլլալը:

Նոյնպէս մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնենք Օսմ.
Մամուլ մէջ առաջնակարգ տեղ մը գրաւող «Իգտամ» եւ
«Սապահ» Պատ. Օրաթերթերուն, որոնք ամէն շաբթու
պատիւ կ'ընեն մեզ՝ «Բիւրակն»էն արտատպելու Թուրքիոյ
առեւտր. հրապարակները շահագրգռող լուրեր և յօդուած-
ներ, և այն կերպով՝ կը շեղտեն այս թերթին օգտակարու-
թիւնը Թուրքիոյ վաճառականութեան տեսակէտով:

Յաջորդ թիւով

ՄԱՆԱԾԻ

Տարեկան գործառնութիւններուն վրայ

ԸՆԴՀ. ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ն Ա Ե Ի

ԳՈՐԳԻ

1906 ՏԱՐԻՈՅ ԱՌԱՏՈՒՐԻՆ ՎՐԱՅ ԻԽԿԱՏԱՐ

ԱՆՍՈՒՄԱՍԻՐՈՒՅԻՆ ՄԸ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

1906 Տարին

Ղալաթիոյ Սակարանին մէջ

Օսմանեան Արժեթուղթերը

4-10 % ԲԱՐՁՐԱՑԱԾ

×

Ղալաթիոյ Սակարանին համար 1906 տարին ընդհանուր առմամբ խիստ յաջող շրջան մը եղաւ։ Գործառնութեանց մէջ ոգեւորութիւնը վառ մնաց ամբողջ տարին և բոլոր արժեթուղթերը, փոքր ելեւէջներով, բայց կանոնաւոր յառաջատուութեամբ, բարձրացան։ Արդէն 1906 տարին խիստ բարեյաջող սկիզբ մը ունեցաւ։ Յունուար ամիսը՝ տարւոյն ամէնէն գործօն, միանգամայն ամէնէն բեղուն ամիսը եղաւ։ 1905 Դեկտեմբեր 31ին, Օսմ. Միացեալին գինն էր 99. 18 զրուշ։ Այս գինը Յունուարի մէջ հետզհետէ բարձրացաւ, և ամսոյն վերջին օրերը մինչեւ 102.20ի ելաւ։ Սովորական պարագաներու մէջ, Յառ հարիւր համեմատութեամբ բարձրացում մը հաղուադէպ և նշանակելի իրողութիւն մ'է պետական հաստատուն պարտաթուղթերու համար։ Նոյն ընթացքը ունեցաւ Բում. Երկաթուղին, որ 136³/₄ Փր.էն բարձրացաւ 142³/₄ի, և յետոյ 142ի վրայ մնաց։ Յունուար ամսոյ մէջ, միւս կարեւոր արժեթուղթերն ալ քիչ չատ վըրայ դրին Ղալաթիոյ Սակարանին մէջ։ Օսմ. Մխախտ 16. 67 Օսմ ոսկիէն 17. 65ի, Պանք Օթոման 15. 80էն 16. 90 ոսկիի, Անատոլուի Երկ. 17. 85 անգլ. ոսկիէն 18. 67ի, Մերսին-Ատանա 15. 57էն 16. 37 անգլ. ոսկիի և Պալիա-Գարապալէն 625 Փր.էն 645ի ելան։

Փետրուար ամսոյ մէջ ալ բաւական կարեւոր գործառնութիւններ եղան, բայց արժեթուղթերուն գիներուն մէջ Յունուարի նման նշանակելի փոփոխութիւններ տեղի չունեցան։ Օսմ. Միացեալը 102.20էն աստիճանաբար 103. 07ի ելաւ, իսկ անոր դէմ Բում. Երկ. 142 Փր.էն 140³/₄ի իջաւ։

Միւս թուղթերու գիներն ալ մեծ փոփոխութիւն մը չկրեցին, միայն Պալիան 630 Ֆր.էն 660ի բարձրացաւ:

Օսմ. Միացեալին և. վեցամէին կտրօնները Մարտի մէջ կը վճարուին, և այս պարագան բնականաբար կ'ազդէ արժեթեւութիւն գնոյն վրայ: Հետեւաբար, Մարտի մէջ, կտրօնին 48 փր.ի հաշիւով Օսմ. Միացեալը 101. 21ի իջաւ, և ամբողջ ամիսը այդ գնոյն շուրջը դարձաւ: Բում. Երկ. 142½ Ֆր.էն 144ի ելաւ և յետոյ 141½ի իջաւ: Իսկ միւս արժեթեւութեան Պանք Օթոման 17.06 Օսմ. ոսկիէն 17.40ի, Մերսին-Ատանա 16.62 անգլ. ոսկիէն 17ի, Պալիա 675 Ֆր.էն 695ի ելան: Իսկ Օսմ. Ծխախոտ 18.07 Օսմ. ոսկիէն 17.85ի, Անատոլիի Երկ. 18.60 անգլ. ոսկիէն 18.45ի իջան:

Ռուսական նոր փոխառութեան մը զրոյցը ազդեց Բալթի սակարանին վրայ, և ամէն պետական արժեթեւութեան գիները կտրեց: Այդ պարագան իր հակահարուածը ունեցաւ Ղալաթիոյ Սակարանին վրայ և Ապրիլին մէջ, Օսմ. Միացեալը 101. 9էն 100. 30ի իջաւ, թէեւ տակաւ 101. 34ի բարձրացաւ միջեւ ամսոյն վերջը: Բում. Երկ. 141. 25 Ֆր.էն իջաւ 140.25ի և յետոյ ելաւ 141.50ի: Միւս արժեթեւութեան կարեւոր փոփոխութիւն մը չունեցան Ապրիլի մէջ:

Մայիս ամիսը բացառիկ կերպով նպաստաւոր եղաւ Ղալաթիոյ Սակարանին: Հակառակ Եւրոպական սակարաններու մէջ բոլոր օտար պետական թուղթերուն գիները կտրեցին, այս ամսոյ մէջ բոլոր արժեթեւութեան մեծ համեմատութեամբ բարձրացան: Օսմ. Միացեալը Մայիսի առաջին քանի մը օրերուն՝ 101. 34էն 103. 03ի ելաւ և հետագհետէ բարձրանալով ամսոյն վերջը 104. 21 եղաւ: Նոյնպէս Բում. Երկաթուղին 143 Ֆր.էն աստիճանաբար 146. 50ի ելաւ: Գալով միւս թուղթերուն, բացի Պալիան, որ 705 Ֆր.էն 685ի իջաւ, միւսները բարձրացան և Օսմ. Ծխախոտ 18. 55 Օսմ. ոսկիէն 19. 25ի, Պանք Օթոման 17. 95էն 18. 60ի, Անատոլիի Երկ. 18. 50 անգլ. ոսկիէն 19. 47ի, և Մերսին-Ատանա 16. 75էն 17. 37ի ելան:

Յունիս և Յուլիս ամիսներուն՝ բոլոր արժեթեւութեան բարձր մնացին, և բաւական սգեւորեալ գործեր եղան: Օսմ. Միացեալը 104. 25ի շուրջը դարձաւ: Յունիսի առաջին օրերը 103. 37ի իջաւ, բայց հետագհետէ վրայ դնելով մինչեւ

105.8ի ելաւ: Միւս թուղթերը գրէթէ անփոփոխ մնացին: Միայն Պալիա 85 Փր. կոտրեց և իջաւ 600ի, յետոյ բարձրացաւ 615ի:

Դիներու բարձրութեան տեսակետով, Օսմ. Միացեալին համար 1906ի ամէնէն նշանաւոր ամիսը Օգոստոսն եղաւ, որուն ամբողջ տեւողութեան մէջ 105.37էն 105.28ի մէջ մնաց, որ այս արժեթուղթին ֆոնվեռսիօնի առաջին օրէն ի վեր, ամէնէն բարձր գինն էր:—Գալով միւս թուղթերուն, Բում. Երկ. 1¹/₂ Փրանք կոտրեց և իջաւ 144ի, Պալիա կրկին բարձրացաւ 685 Փր.ի: Մնացեալներն զգալի փոփոխութիւն մը չկրեցին:

Դրամական հրապարակներու կացութեան, տոկոսի և զեղչի սակին հետ սերտ առնչութիւն ունին տոկոսաւոր արժեթուղթերուն գիները, Դրամատեարք իրենց դրամը չահագործելու համար սպարազային համեմատ երբեմն արժեթուղթ կը գնեն, երբեմն իրենց դրամը տոկոսաւոր փոխաւ տուութիւններու կը պառկեցնեն: Հետեւապէս Սեպտեմբերի սկիզբները Անգլիոյ պանքային իր զեղչի սակը բարձրացնելը, և Եւրոպայի դրամական հրապարակներուն վիճակը հակազդեցին բոլոր պետական արժեթուղթերու գիներուն վրայ և անոնց հետ Օսմ. Միացեալը բաւական կոտրեցաւ: Ասկէ զատ, Սեպտ. ամիսը, Օսմ. Միացեալի Բ. վեցամսէի կտրօններու վճարման պայմանաժամը ըլլալուն 2,08ղշ.ի հաշուով և այս երկու պատճառներով, 105.28էն հետզհետէ իջաւ մինչեւ 100.38ի և ամսոյն վերջին օրերը ելաւ 101.37ի: Միւսնոյն վիճակը ունեցաւ Բում. Երկաթուղին, որ 145.25 Փր.էն իջաւ 142.50ի, բայց կրկին բարձրացաւ 144⁵/₄ի:

Անգլիոյ պանքային զեղչի սակին անսովոր բարձրացումները աննպաստ ազդեցութիւն մը ըրին Օսմ. Միացեալին վրայ, որ 100.37ի իջաւ Հոկտեմբերի առաջին եօթնեկին մէջ, թէև յետոյ միջև 102.12ի բարձրացաւ, մինչ ասոր դէմ Բում. Երկ. տակաւ և տնօրինակ կերպով մինչև 152 Փրանքի բարձրացաւ: Նոյն համեմատութեամբ վրայ դրին միւս թուղթերը:—Օսմ. Միախոտ 20.57 ոսկիի, Պանք Օթօման 18.50ի, Անատոլի Երկ. 18.17 անգլիական ոսկիի, Մերսին-Ատանա 18.17 ոսկիի, և Պալիա 712 Փրանքի բարձրացան:

Նոյեմբերի մէջ Ղալաթիոյ Սակարանի գործառնութիւնք թէև բաւական ոգեւորեալ էին, բայց գիներու կարեւոր փոփոխութիւններ տեղի չունեցան: Օսմ. Միացեալը 102.30ի վրայ մնաց: Բում: Երկաթուղին 152¹/₂էն 148.37¹/₂ի իջաւ, իսկ մնացեալ թուղթերուն գիները Սեպտեմբերի գիներէն մեծ տարբերութիւն մը չունեցան:

Դեկտեմբեր ամսոյ առաջին կիսուն մէջ Օսմ. Միացեալը 102.20ի մէջ տարուբերելով, երկրորդ կիսուն բարձրացաւ 103.25ի: Վերջին եօթնեկին գինն էր 103.33, Ամսոյն նոյն միջոցներուն Բում. Երկթ. 148.25էն իջաւ 146.50ի, և կրկին բարձրացաւ 153.37ի. Վերջին գիներն են 152.62 իսկ միւս արժեթուղթերու Դեկտեմբեր 1ին և 31ին գիներդ եղան, — Օսմանեան Միսախոտ 19.29—20.06 Օսմ. ոսկի՝ Պանք 0թօման 18.50,—18.70, Անատ. Երկ. 18.50 անգլ. ոսկի—18.65, Մէրսին — Ատանա 17—16.62 և Պալիա 685—683:

*** Գալով լիքիտասիօններու մէջ ռըբօռի արժէքին,—որ ստուգանիչն է սակարանի ալիվաէ գործառնութեանց և անոնց համեմատութեամբ սեղանաւորական հրապարակին վրայ գտնուած տրամադրելի դրամին— 1906ին մէջ սոյն վիճակը ունեցաւ.—

Օսմ. Միացեալին ռըբօռի գինն էր 100 հատին համար, Յունուար և Փետրուար ամիսներու մէջ էն վար 90 էն վեր 110 դրուշ, Մարտ-Ապրիլ ամիսներու մէջ 80—140 դրուշ, Մայիս-Յունիս ամիսներու մէջ 160—220 դրուշ, Յուլիս-Օգոստոսին՝ 177—220 դրուշ, Սեպտեմբեր Հոկտեմբերին՝ 200—220, Նոյեմբերի վերջին կիսուն բարձրացաւ ռըբօռը 300 դրուշ, բայց յետոյ իջաւ 295ի Դեկտեմբերի վերջին լիքիտասիօնի ռըբօռն էր 280 դրուշ: Օսմ. երկաթուղիին ռըբօռը էն վար 15 սանդիւմ հատին, սովորաբար 25—35, անգամ մը միայն 60, իսկ մէկ անգամ ալ 10 սանդիւմ ռըբօռ (Նոյմ.ի մէջ): Իսկ Դեկտ.ի մէջ եղած է ռըբօռը 45—55սնդ:

Բոլոր այս գիներուն փոփոխութիւններէն, ելեւէջներէն ու անոնց տարբերութեան կրնանք եզրակացնել, թէ այն դրամատէրները որոնք Օսմ. արժեթուղթի դրամադրութիւն յատկացուցած էին այս տարի, իրենց հարստութեան վրայ 100ին 4 և 10ի գումար մը աւելցուցին:

Կերպասի Հրապարակը

1906 ի ն

(ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ)

Տարւոյն սկզբնաւորութեանը աննշան գործեր եղան, որոնք բնաւ յոյս չէին ներշնչեր՝ տեղի ունենալիք փայլուն առուարկներու մասին: Տեսակները այդ միջոցին ամէնուն քով քիչ շատ առատ էին, մինչեւ որ Մարտը հասաւ և այդ ամիսէն սկսեալ առուծախը սկսաւ շատնալ, ամսէ ամիս գոհացուցիչ վաճառումներով: Իսկ Օգոստոսէն մինչեւ Սեպտեմբերի վերջ, ու նշն իսկ Հոկտեմբերի կէսը՝ տեսակ ունեցող վաճառականք ահագին գործեր ըրին ընդհանուր կերպասներու վրայ, որոնց անունները զատ զատ թուել աւելորդ է: Ուրիշ առթիւ ընդարձակ ծանօթութիւններ տուած ենք այս մասին Բիւրակնի մէջ:

Բաղդատմամբ ուրիշ տարիներու, այս տարուան մէջ ամբարն եղանակին կատարուած գործառնութիւնները անհամեմատ կերպով ընդարձակ եղան և քիչ ատենի մէջ մեծ վաճառականներու տեսակները հետզհետէ սկսան կտարիլ, անընդհատ ծախուելուն հետեւանօք: Առանց բացառութեան, ամէն առօրեայ իր բաժինը ունէր այս սպառմանց պահուն, ծանր տեսակներէն մինչեւ վարնոց ապրանքը, և բացի ընթացիկ եւ աժան ապրանքներէն, ծախուեցաւ նորոյթի յատուկ կերպաներու մեծ սթօք մը տեղւոյն համեմատ: Այսպէս, գաւառային յանձնարարութիւնք ամառի սկիզբէն մինչեւ աշունի վերջ բազմապատկուեցան և զանազան գաւառներէ հասնող ճամբորդներ ալ փութացին տեղական հրապարակէն իրենց գնումներն ընել մեծաքանակ:

* * Այս տարի բացարձակ գործ ըլլալով, պէտք է յիշել կանանց չափերները՝ որոնք ուրիշ տարիներէ աւելի շատ ծախուեցան: Ինչպէս յայտնի է, մայրաքաղաքիս մէջ շուրջ տասնեակ տարիներէ ի վեր հաստատուած են այս

գործին յատուկ այլ և այլ աշխատանքներ, ուր կը պատ-
րաստուին կանանց վերարկու, բէլըռին, և տղայոց զգես-
տեղէնք՝ հրեայ և յոյն աղջիկներու բանտորութեամբ շարու-
նակ շինուելով յիշեալ հանդերձեղէններէն: Սակայն այս
տարի, այս գործին աւելի մեծ մղում տրուեցաւ ապուպանք-
ներու շատութեանը համար և աշխատանքները զանազան
կեդրոն տեղեր բացուեցան: Գաւառի ամէն անկիւններէ
տեղի կ'ունենան այսօրինակ գնումներ՝ կանխաւ եղած մաս-
նաւոր յանձնարարութիւններու համաձայն:

Իրաւ է թէ ուրիշ տարիներ ալ կ'ըլլային գոհացուցիչ
վաճառումներ կանանց չաքէթներու վրայ, բայց 1906 տար-
ւոյն վաճառումները գլեցին անցան բոլոր նախորդ տար-
ւանինները: Յիշենք գլխաւորաբար տնունները այն քա-
ղաքներուն ո'ւր էն շատ քչուեցան ոյդ կանացի վերար-
կուները. — Սեւանիկ, Շամ, Պէյրութ, Հալէպ, Էւայն,
Աւելցնենք նաև թէ Կ. Պոլիս գլխաւորը կը մնայ ասոնց
քով՝ սպառման շատութեան տեսակէտով, մանաւանդ սուղ
կերպասով պատրաստուածներու վրայ: Այս վերարկուները
կը շինուին «թիթէլի» քաւթօրէ (որ երկու տնուն ունի, ա-
ժաճը բրեգիսէնք, սուղը մօսօվա) և տրայէ ու էսքիֆէ,
որոնք՝ զուտ բուրդէ են: Գալով գոյներուն, մեծամասնա-
թեամբ բաց գոյներն են բնդունուածները: Բաց գոյն ըսե-
լով պէտք է իմանալ արծաթի, մոխրագոյն, գորշ, հողի,
յարդի, քանիքի և նման մարած կամ պայծառ երանգները:
Իսկ շատ վարնոց ապրանքները—որոնց եարտան 7 դրուշ
կ'արժէ,—կը պատրաստուին սովորաբար մութ գոյներու
վրայ, (սեւ, լճվ, քաֆէ, նէֆթի):

Սեպտեմբերէն մինչեւ ներկայ եղանակիս մէջ վաճա-
ռումները անդադար տեւելու վրայ են, սակայն հրապարա-
կի վրայ տեսակ չգտնուելուն՝ քոմանտները փափաքուած
չափով չեն գործադրուիր բնակատարար:

* * Գալով գիներուն, վերջացող տարւոյն կիսուն դի-
ները ելեւէջներ չունեցան թէև, բայց և այնպէս միւս կէ-
սէն ասդին հետզհետէ վրայ դրին, և անկարելի եղաւ նախ-
կին գիներով Եւրոպայի յանձնարարութիւն տալ: Բոլոր
ապրանքներուն գինները հարիւրին 10—15 սղած են, տե-

սակին համեմատ: — Էրիկմարդու «քառէլի» բալթոցուները (մէթրոն 20էն 45 զրուշ արժողութեամբ) բռնուած տեսակը մնացին վերջին եղանակիս, սակայն հրապարակին վրայ տեսակը կոտրած ըլլալուն համար փնտռողներու գոհացում քիչ տրուեցաւ:

* * 1907 տարւոյն համար գիները ամուր կը բռնուին: Թիւլլի կերպասի վրայ գրէթէ գործ չիկայ: Ձմեռնամուտին քիչ շատ գործ եղաւ և այնպէս շարունակուեցաւ, այն ալ արօրնի վրայ: Եթէ մէթրոն 15—16 արժողութեամբ բաց գոյն թիւլլիներ գտնուէին հրապարակը, տեղական խանութպանք պիտի օգտուէին և բաւական գործ ընէին: Տարւոյն կէսէն մինչեւ հիմայ տեղական հանդերձեղէնի վաճառականք (սրոնք հազրնի կը կոչուին), անցեալ տարուընէ աւելի աղէկ գործի կրցան ընել և մրցիլ օտար նմանօրինակ հաստատութեանց հետ, գիներու աժանութեամբը և շինուածքի ձեւաւորութեամբը:

Ի՞նչ է «Գարարը Գարիմէ,,ն

×

Դատին բնութեան և դատաւարութեան եղանակին՝ պահանջումներուն համեմատ, դատաւորները չորս տեսակ որոշումներ կուտան ի հարկին, և ըստ այնմ վճիռ կ'արձակեն: Այս որոշումներն են՝ գարարը իսաւի, գարարը մուվագգաք, գարարը գարիմէ, և գարարը գաքիի:

Ա. Գարարը իսաւին, (նախապատրաստական որոշում) այն որոշումն է, զոր դատաւորները կուտան ի պահանջել հարկին, դատին առարկայ խնդրոյն բնութիւնը ճշտելու, և վճռոյ մը արձակումը դիւրացնելու համար: Ինչպէս՝ երբ դատը փորձագէտներու (միւլիիզ) քննութեան կը յանձնուի և կամ վճիռ նկիթ եղող չէնքի մը դիրքն ու վիճակը քննելու որոշում կը տրուի, այս որոշումը գարար իսաւի մ'է:

Բ. Գարարը մուվագգաքը (առժամեայ որոշում) դատին վերջնականապէս լուծուելէն առաջ, դատաւորին ու է մէկ

տնօրինութեան առժամեայ գործադրութեան համար տուած որոշումն է: Օրինակի համար, եթէ խնդրոյ առարկայ եղող նիւթը փճանալի կամ դիւրաւ եղծանելի իր մ'է, դատաւորը այդ իրը ապահով վայր մը պահպանել կուտայ և կամ ծախելով՝ փոխարժէքը, իբրը աւանդ, վստահելի անձի մը յանձնել կը տնօրինէ: Այս տնօրինութիւնը զարարը մուլագգաթ մ'է, որ բնաւ առնչութիւն չունի դատաւճռին հետ:

Գ. Գարարը զարինէն (մատաւոր որոշում) դատաւորին տուած ա'յն որոշումն է, որով դատաւարութիւնը դիւրացընելու և վճռոյն արձակումը փութացնելու ծառայելէ զատ, տրուելիք վճռոյն հանգամանքն ալ կ'զգացնէ: Օրինակի համար, դատաւորը երբ դատուողներէն մէկուն երգում բնել առաջարկէ, այս առաջարկը զարարը զարինէ մ'է, որ մատաւորապէս ցոյց կուտայ դատին ելքը: Նմանապէս, եթէ մէկը առեւտրական ընկերութեան մը դէմ դատ բանայ և գումար մը պահանջէ, ու դատաւորը դատախազեալին այդ առեւտրական ընկերութեան անդամ ըլլալը հաստատէ, այս որոշումը զարարը զարինէ մ'է, ուրկէ կրնանք մակարեբել որ եթէ պահանջած գումարին հատուցումը վճռուի, այդ անձը իբր ընկերակից պիտի դատապարտուի վճարել այն դրամը:

Դ. Գարարը զարինէն (վերջնական որոշումն) ա'յն է որ կը վերջացնէ դատաւարութիւնը և ըստ այնմ վճիռ մը կ'արձակուի:

Վերաքննութեան (խաքինաֆ) տեսակէտով, այս չորս որոշումները իրարմէ սա՛ տարբերութիւնը ունին.— զարարը մուլագգաթին և զարարը իսաթին համար կարելի չէ վերաքննութեան դիմել, մինչև որ վերջնական կերպով դատը չաւարտի և վճիռ մը չարձակուի: Իսկ զարարը զարինէին, ինչպէս նաև զարարը զարինէն համար կարելի է վերաքննութեան դիմել, եթէ վճիռը վերաքննելի է:

Ըստ օրինի, դատաւորներուն արձակած վճիռներն ա երկու տեսակի կը բաժնուին.— Ա. գազաի իլգամ, կամ գազաի խաքինաֆ, Բ. գազաի քեք (Մէճէլէ 1786 յօդուած), երբ դատաւորը կը հարկադրէ դատապարտեալը, ըսելով՝ օրինակի համար՝ «Հիւմ իքսիմ, իսսիա օլունան օեյի վե'ր», այս վճիռը գազաի խաքինաֆ կամ իլգամ է: Իսկ դատաւորը

երբ արդիւնէ դատախազը դատաւարութենէ, ըսելով՝ օրինակի համար՝ «Հագգրն եօգ սր», մինազաւասան մեմնուսըն» այս վճիռը գազաի բերք է:

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԻ ԿԵԱՆՔԸ

ՀԱՇՈՒԱԿԱՆ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆ

5000, 10,000 և 15,000 ֆր.նոց երեք պարտքեր կան, 10, 15, և 24 ամիս ետք հատուցանելի: Կ'ուզենք այս երեք պարտքերը 12 ամիսէն վճարել մէկ մուրհակով: Գտնել հաճապատասխան գումարը: Տոկոսի սակ 5%:

Արդ, հաշուադէտ մը 29,166. 66 ֆր. կը հանէ արդիւնքը և ուրիշ մը 29,240. 53:

Քննադատենք այս արդիւնքը. —

1. Առաջին հաշուադէտը սա ֆորմիւլը կիրարկած է. —

$$a = A - \frac{A \cdot u \cdot t}{12(100 + u)}$$

ա կը ցուցնէ մուրհակի մը արդի արժէքը, Ա՝ անուանական արժէքը, ս՝ սակը և ժ՝ պայմանաժամի ամիսներուն թիւը, այսինքն ժամանակը: Եթէ այս ֆորմիւլը կիրարկենք առաջարկուած խնդրոյն, կ'ունենանք. —

Արդի արժէք Ա. մուրհակին 4,801. 59

» » Բ. » 9,404. 76

» » Գ. » 13,571. 43

Արդի ամբողջական արժէք 27,777. 78

5% տոկոս մէկ տարուան 1,388. 88

Միակ մուրհակի մը անուանական արժէքն է 29,166. 66

Եթէ իւրաքանչիւր մուրհակի արդի արժէքին վրայ աւելցուի տոկոսը, կ'ունենանք

$$4,801. 59 + 1. 65 = 5,001. 65$$

$$9,404. 76 + 7 = 9,992. 56$$

$$13,571. 43 + 64. 93 = 14,928. 57$$

անուանականարժէք երեք մուրհակներու 29,922 78 փոխանակ
30,000ի,

Ուրեմն լուծումի այս եղանակը անճիշտ է:

2. Երկրորդ հաշուազէտը, այս հաշիւը լուծելու համար, դործածած է սա ֆորմիւլը, ներքին գեղշի վրայ հիմնուած. —

$$m = \frac{1200 \text{ Ա.}}{1200 + m. \text{ Ժ}}$$

Եթէ այս ֆորմիւլը կիրարկենք, կ'ունենանք	
Արդի արժէք Ա. մուրհակին	4,800
» » Բ. »	9,411 76
» » Գ. »	13,636 36
Արդի ամբողջական արժէք	27,848 12
50% տոկոս մէկ տարւում	1,312 41
	29,240 53

Այս լուծումը ճիշտ է, քանի որ համաստատական տոկոսներն աւելցնելով արդի արժէքներուն վրայ, կ'ունենանք

$$\begin{aligned} 4,800 &+ 200 = 5,000 \\ 9,411.76 &+ 588.24 = 10,000 \\ 13,636.36 &+ 1,363.64 = 15,000 \\ &30,000 \end{aligned}$$

×

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Յունիս 1ին Տիար Թօքատեանէ գնեցինք 5075 զրուշի վաճառք, կանխիկի պայմանով: Հետեւեալ օրը, այս վաճառքները ծախեցինք Տիար Յակոբեանի մէկ ամիս պայմանաժամով և 20% շահով: Տիար Յակոբեանի վրայ մեր հրամանին փոխանակագիր մը քաշեցինք և մեր պարտքին փոխարէն յանձնեցինք Տիար Թօքատեանին, որ ընդունեց, մէկ ամսուան համար տարեկան 4% տոկոս հաշուելով և մնացորդը մեզ վերադարձուց: Քոէտի Լիօնէի վրայ չէք մը յանձնելով մեզ:

1. Այս գործառնութիւններն անցընել մեր Օրհաշուին մէջ, հաշիւներով միատեղ

2. Անցընել նաեւ Տեարց Թօքատեանի և Յակոբեանի
Օրհաշիւներուն մէջ

3. Խմբագրել փոխանակագիրը:

Մեր Օրհաշիւը

1 Յունիս		
ԸՆԴՀ. ԱՊՐԱՆՔ ՏԻԱՐ ԹՕՔԱԹԵԱՆԻ		
Իր հաշուեցոյցը, կանխիկ		5275
2 Յունիս		
ՏԻԱՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԸՆԴՀ. ԱՊՐԱՆՔԻՆ		
Մեր հաշուեցոյցը, մէկ ամիս,	$\frac{5275}{0.80}$	6593. 75
Նոյն		
ԶԱՆԱԶԱՆՔ ՏԻԱՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ		
Մեր փոխանակագիրը		
Գանձելի տուն, մէկ ամսուան	6593	
Շահ եւ զեւ, զեղչ	. 75	6593. 75
Նոյն		
ԶԱՆԱԶԱՆՔ ԳԱՆՁԵԼԻ ՏՈՄՍԻՆ		
Մեր վճարումը		
Տիար Թօքատեան, զուտ գումար	6571	
Տոկոս եւ ամիս, $4\frac{0}{10}$ 1 ամսուան		
Հմր. այսինքն $\frac{1}{3}\frac{0}{10}$ 6593ի վրայ	22	6593
Նոյն		
ՔԻԷՏԻ ԼԻՕՆԷ ՏԻԱՐ ԹՕՔԱՏԵԱՆԻ		
Իր չէքը մեր հրամանին		1296

×

Տիար Յակոբեանի Օրհաշիւը

2 Յունիս	
ԸՆԴՀ. ԱՊՐԱՆՔ Ա. Բ.ԻՆ	
Իր հաշուեցոյցը, մէկ ամիսէն վճարելի	6593. 75

	Նոյն	
Ա. Բ. ԶԱՆԱԶԱՆՆԵՐՈՒ		
Մեր վճարումը	6593	
Վճարելի տոմսակի	. 75	6593. 75
Շահ ու գեճի		

×

Տիար Թօքատեանի Օրհաշիւը

	1 Յունիս	
Ա. Բ. ԸՆԴՀ. ԱՊՐԱՆՔԻՆ		
Մեր հաշուեցոյցը, կանխիկ		5275
	2 Յունիս	
ԳԱՆՁԵԼԻ ՏՈՄՍ ԶԱՆԱԶԱՆՆԵՐՈՒ		
Ա. Բ.ԻՆ, իր թուղթը	6571	
Տոկոս եւ աժիօ	22	6593
	Նոյն	

Ա. Բ. ՔՈՒՏԻ ԼԻՕՆԷԻ	1296
Մեր չէքը, իբր սօլա	

Ահաւասիկ փոխանակագրին օրինակը. —
Փ. Վ. 6593 ՂՐԶ. Ի

Յառաջիկայ Յունիս 2ին հաճեցէք այս փոխանակագրով
մեր հրամանին վճարել վեց հազար հինգ հարիւր իննսուն
երեք ղրուշի գումարը, որով կը փակէք այսօրուան մեր
հաշուեցոյցը

Կ. Պոլիս, Յունիս 2
Ա. Բ.

Առ Տիար Յակոբեան
ԷՏՐՃԵ

Այս փոխանակագրին ետեւի կողմէ հետեւեալ բառերը
կը զրուին Տիար Թօքատեանի փոխանցելու համար. —
Վճարեցեք ի հրաման Տիար Թօքատեանի,
Արժեքն ի հաշիւ
Կ. Պոլիս, 2 Յունիս 1906

Ա. Բ.

PHRASEOLOGIE

1. Si vous pouvez me faire une offre modérée de cuivre, je vous passerais un ordre
2. Nous désirions que vous acceptiez notre offre, et que vous nous passiez un ordre
3. Je vous donnerai un ordre considérable si vous pouvez déduire le prix indiqué à M. 12
4. Cela dépend de la commande que nous recevrons
5. Notre intention est de vous donner des ordres plus considérables
6. S'il s'agissait d'un chargement entier nous pourrions modérer un peu les prix
7. Le prix est trop élevé pour que nous puissions donner quelque commission
8. Nous vous remercions vivement de la commande que vous avez eu la bonté de nous faire
9. Nous soignerons au mieux l'exécution de votre ordre
10. Vous nous avez envoyé 5 pièces de plus que nous n'avions demandé
11. J'espère qu'il obtiendra une petite commission de votre part
12. Dépêchez la commande de coton, notre commettant s'impatiente
13. Si vous ne pouvez pas effectuer de suite l'expédition du sucre, nous serons obligés d'annuler notre commande
14. Nous sommes obligés d'annuler la commande que nous vous avons donnée sous la date du 8 courant
15. J'aurais mieux fait de révoquer cette commande
16. La plupart des marchandises ont été contremandées
17. L'ordre donné, une révocation n'est pas admissible
18. Votre contre ordre est arrivé trop tard

1. If you can offer me copper at cheap rates , I shall give you an order
 2. We wish you may find our offer reasonable and feel induced to give an order
 3. I shall give you a considerable commission if you can reduce the price you quoted to M. 12
 4. This depends of the orders we receive
 5. We are willing to give you larger orders
 6. In case you should give an order for a whole cargo, we should abate something of the price
 7. The price is too high to give you an order
 8. We are very much obliged to you for the order you had the goodness to give us
 9. We shall execute the order you favored us with to the best of our ability
 10. You have sent us 5 pcs more than we ordered
 11. I hope he will obtain some small order from you
 12. Hasten the sending , our commiter is getting impatient
 13. In case you are not able to forward the sugar at once, we shall be obliged to withdraw our order
 14. We feel induced to withdraw the order we gave you the 8th inst.
 15. I should have done better to cancel my orders
 16. Most of the goods have been countermanded
 17. When the order is given, it cannot be revoked
 18. You counselled your order too late
-

ԱՌԵԻՅՐԱԿԱՆ ՈՃԵՐ ԵՒ ԱՍՏՅՈՒԱԾՆԵՐ

1. — Եթէ աժան գիներ առաջարկէք, ապսպրանք պիտի տամ.
2. — Կր փափաքէինք որ մեր գիները ընդունէիք, և մեզի ապսպրանք մը տայիք
3. — Կարեւոր ապսպրանք մը պիտի տամ, եթէ 12 մառքի ձեր գինը գեղշէք
4. — Ատիկա մեր ստանալիք ապսպրանքէն կախում ունի
5. — Մեր նպատակը ձեզի աւելի կարեւոր ապսպրանքներ տալ է
6. — Եթէ ամբողջ վաւոն մը լեցնելու չափ ապրանք գընէք, կրնանք մեր գինը քիչ մը գեղշել
7. — Գինը այնչափ սուղ է որ չենք կրնար ձեզի ապսպրանք տալ
8. — Մեծապէս շնորհակալ ենք ձեր տուած ապսպրանքին համար
9. — Ձեր ապսպրանքը կըրցածնու չափ խնամքով պիտի պատրաստենք
10. — Մեր ուզածէն 5 ծրար աւելի զրկած էք մեզի
11. — Կը յուսամ որ փոքր ապսպրանք մը կուտաք մեզ
12. — Փութացուցէք ապսպրանքը: Մեր յաճախորդը կ'շտապէ
13. — Եթէ անմիջապէս չզրկէք մեր շաքարները, պիտի ստիպուինք ետ առնել հրամաննիս
14. — Ստիպուած ենք ետ առնել ամսոյս Ցին տուած մեր հրամանը
15. — Աւելի աղէկ կ'ընէի եթէ այս ապսպրանքը ետ առնէի
16. — Ապսպրանքներուն մեծագոյն մասը ետ եղան
17. — Տրուած ապսպրանք մը ետ չենք կրնար ընել
18. — Շատ ուշ հասաւ ապրանքը ետ ձգելու ձեր հրամանը

1. Wenn Sie mir ein bewilliges Angebot in Kopper machen können, werde ich Ihnen eine Bestellung einsenden
2. Wir wünschen, daß Sie unsere Angebot annehmbar und sich zu einer Bestellung veranlaßt finden
3. Ich werde Ihnen eine grössere Bestellung machen, wenn Sie den mir angezeigten Preis auf M. 12 herabzusetzen vermögen.
4. Dies hängt von den Bestellungen ab, die wir erhalten werden
5. Wir sind willens Ihnen beträchtlichere Bestellungen zu geben
6. Im Falle Sie eine ganze Ladung bestellen sollten, könnten wir die preise etwas ernässigen
7. Der Preis ist zu hoch, als daß wir Ihnen eine Bestellung geben könnten
8. Für den uns gütigst erteilten Auftrag danken wir Ihnen bestens
9. Die Vollziehung Ihres schätzbaren Auftrags werden wir bestens besorgen
10. Sie haben uns 5 Stücke mehr gesandt, als wir bestellten
11. Sie hofte daß er eine kleine Bestellung von Ihnen erhalten wird
12. Eilen Sie mit der Absendung unsere Besteller wird ungeduld
13. Im falle Sie die Verladung des Zuckers nicht folglich bewerkstellen können, müssen wir unsere Bestellung zurücknehmen
14. Wir finden uns veranlaßt, die Ihnen am 8 d M. gegebene Bestellung zu widerrufen.
15. Ich würde besser gethan haben, diese Sendung wieder abzugeben
16. Der grössste Teil der Waren ist wieder abbestellt worden
17. Abbestellen ist unzulässig
18. Ihre Abbestellung ist zu spät gekommen

ԱՌՆԵՐԻ ԲԱՌԱՐԱՆ

«ԲԻՐԱԿՆՆԻ»

Վաճառքին տոկոսնութեան և գոյներուն չեղծուելուն կողմէ ստաջինն են Շամի արտադրութիւնները: Ասոնցմէ ետք կուգան Հալէպի ապրանքները, իսկ Պէրութի, Մարզուանի, Ամասիայ, Գարահիսարի մէջ գործուած ալաճաներուն առաւելութիւնն է՝ Շամի և Հալէպի արտադրութիւններուն հետ բաղդատելով՝ աժան ըլլալը: Կը հաշուուի որ Թուրքիոյ մէջ 20—22,000 գործասեղան կայ, որոնք շարունակ ալաճա գործելով կ'աշխատին և տարին շուրջ $1\frac{1}{2}$ միլիոն ոսկիի գործ կ'արտադրեն: Միջին հաշուով տարին մէկ միլիոն ոսկիի մանած կը ներածուի Թուրքիա և այս քանակութեան մեծագոյն մասը՝ մէկ երրորդէն աւելին ալաճայի նախանիւթ ըլլալու կը ծառայէ: Տեղական այս մեծաքանակ արտադրութենէն զատ, մաս մ'ալ՝ 75—80,000 ոսկիի չափ՝ տրաճառ և նման վաճառքներ եւրոպական երկիրներէ կը ներածուին: 30—40 տարի առաջ, աւելի մեծ քանակութեամբ և ընտիր որակով վաճառքներ կը ներածուէին եւրոպական գահագան երկիրներէ, մանաւանդ նշանաւոր էր ալաճայի դէրը կատարող պալգաֆ կոչուած ժէյրան պեզին, որ կ'արժէր մէթրը 4 դրշ. Այժմ աժան և ստորին և մէթրը 30—50 փարանոց վաճառքներ կը ներածուին առաւելապէս: Ներածուած ալաճաներուն մէջ դիտելի է սա պարագան որ եւրոպական գործարանները մինչեւ ատեն մը չէին կրցած տեղականին ճիշտ նման վաճառքներ արտադրել, բայց ութ տասը տարիէ ի վեր և շնորհիւ մեր վաճառականներուն սուած լիակատար տեղեկութիւններուն և հրահանգներուն, յաջողած են ամէն տեղակներու ձեւով, գոյնով, ֆինիշով և չափով համանման վաճառքներ արտադրել, իտալական գործարանները յաջողեցան Շամի մետաքսէ և մետաքսախառն ալաճաներուն ճիշտ նմանը պատրաստել, մետաքսէ և նոյն իսկ բամբակէ, այնպէս որ առաջին ականարկով գործին է՝ հմուտներն իսկ չփոթեցնելու աստիճան կատարելութեամբ նմանցուած են:

Ալաճաներուն գիները կը տարբերին տեղւոյն և վաճառքին տեսակին և ծանրութեան համեմատ: Սովորաբար 7—10 կանգուննոց ծրարը 7—20 դրուշի կը ծախուի, իսկ մետաքսէ ալաճաները իրենց որակին համեմատութեամբ 35—100, դրուշ կ'արժեն:

ԱԼԱՆՊԻՔ [iambic], — Արարերէն խնայիք բառէն եկած է, որ կը նշանակէ թորակ, թորանոց, թորելը՝ հեղուկները տաքցնելով շոգիացնելու, յետոյ պղզեցնելով զանոնք իրենց նախկին վիճակին վերածելու արհեստն է, զոր գտած են Արարացիք։ Հնախօսներէն Հումբօլտ և Հէօֆէր թէեւ հաստատած են որ շատ հին ժամանակներէ ի վեր գոյութիւն ունէր թորելու արհեստը, բայց անուրանալի է որ ամէն ազգերէ առաջ Արարացիք լաւագոյն մէթոտով և կանոնաւորապէս դործադրեցին թորելու արհեստը։ Անոնք չինեցին և կատարելագործեցին թորելու գործիքը՝ ալանայիք, որ յետոյ տարածուեցաւ Եւրոպացիներուն մէջ։ Ալանայիքը վառարանի մը վրայ զետեղուած կաթսայ մէջ, որ ծածկուած է դմբէթածեւ կափարիչով մը, Կափարիչէն խողովակով մը կը հաղորդակցի օձածեւ ոլորուած խտացուցիչ գործիքի մը հետ։ Այս գործիքը դրուած է տաշի մը մէջ, որ պղղ ջուրի հոսանքի մը կ'ենթարկուի։ Թորելի հեղուկը կը լեցնեն կաթսային մէջ և զգուշութեամբ կը տաքցեն զայն։ Հեղուկը կ'սկսի շուտով եռալ։ Շոգիները դմբէթածեւ կափարիչին վրայի խողովակէն կ'անցնին խտացուցիչ գործիքին մէջ և հոն՝ պղղ ջուրին ազդեցութեամբ՝ կը խտանան և կրկին հեղուկ կ'ըլլան։ Խտացուցիչ գործիքին ծայրէն կ'անեն թորած հեղուկը, որ յատկութեամբ բոլորովին կը տարբերի կաթսային մէջ գտնուածէն։

Ալանայիքը կը գործածուի գլխաւորաբար ալքոլային ըմպելիներ արտադրելու համար, որոնք հետեւեալ եղանակաւ կը պատրաստուին։ Ենթադրենք թէ 90 լիտր գինի ունինք, որուն 10 առ հարիւրը ալքոլ է։ Այդ գինին կը լեցնենք ալանայիքին կաթսային մէջ ու տաքցնելով կը շոգիացնենք։ Եթէ 90 լիտր գինիին մէկ երրորդը շոգիանենք գինիին պարունակած 10 առ հարիւր քանակութեամբ ալքոլը, այսինքն 9 լիտր ալքոլը այս շոգիացած, թորած 30 լիտրին մէջ կ'անցնի և քնականաբար այս մասը երեք անգամ աւելի խտացած կ'ըլլայ քան գինիին միւս մասը 60 լիտրը, և Կէյլիստաքի ալքոլաչափով 30 աստիճան ցոյց պիտի տայ։ Ալքոլին այս քանակը շատ փոքր է սակայն, և զայն աւելցնելու համար երկու միջոց կայ։ Կա՛մ գինիին կարելի եղածին չափ փոքր մէկ մասը շոգիա-

յնելու է, — անոր մէկ քառորդ կամ հինգերորդ մասը, որպէս զի Յիւրոպայի ալքոլի զփոքր քանակութեամբ թորուած մասին մէջ գտնուելով, հեղուկը աւելի քանակով ալքոլ պարունակէ, եւ կամ միանգամ թորուած հեղուկը կրկին անգամ կաթնային մէջ դնելով շոգիացնելու և թորելու է։ Այս երկու եղանակն ալ իրենց անսպասեհուծիւններն ունին։ Առաջին կերպին անսպասեհուծիւնն ա՛յն էր որ թորելի նիւթին մեծագոյն մասը թերի եղանակաւ մը կ'սպառէ, իսկ երկրորդ միջոցով, ժամանակի կտրուտ կ'ըլլայ և կրկին ծախք և աշխատութիւն կը պահանջէ։ Բայց նորագոյն հնարքով մը այս երկու անսպասեհուծիւնք դարմանուած են։ Ալանայինքին կաթնային կալարիչը ա՛յնպիսի ձեւով մը շինած են որ երբ հեղուկը շոգիանալով վեր կ'ելնէ, հոն պաղ օդի հոսանքի մը ենթարկուելով կը խտանայ և շոգիին ցնդական (volatil) մասը կալարիչին խողովակէն կ'անցնի կ'երթայ իսկ ջրային մասը դարձեալ կաթնան կը վերադառնայ։ Այս եղանակով կարելի է ամենայն դիւրութեամբ 75 աստիճան ալքոլ արտադրել։

Ալանայիքի միջոցաւ խմորուած թանձր նիւթեր ալ՝ ճիւղրեն՝ կը թորեն ու անոր պարունակած ալքոլը կառնեն։ Մեր մէջ ամէնէն աւելի շատ ուղանած ալքոլային ըմպելիքին՝ օղիին նախանիւթը ճիւղրեն է, զոր թորելու համար թէ՛ շատ տեղեր կատարելագործեալ ալանայիքներով կազմուած թորանոցներ կան և գտառներու մէջ ալ բարեկեցիկ տուներու մէջ ալանայիքներ կը գտնուին տան պէտքը արտադրելու համար։ Ալանայիքով ալքոլային նիւթեր թորելու աշխատութիւնը՝ Ֆրանսայի մէջ 1875ի օրէնքով ազատ թողուած է, ու այս պատճառաւ թորանոցները օրէ օր կը կատարելագործուին և կ'ընդհանրանան հոն։ Գերմանիոյ մէջ խիստ օրէնքի մը ենթարկուած են այս գործիքները։ Ալանայիքներուն կալարիչները Բաղաքապետութեան քով ի պահ կը դրուին, որպէս զի գործածելու պէտք ունեցողը յայտարարութիւն (déclaration) մը ընէ և օրինական տուրքը վճարէ։ Թուրքիոյ մէջ ալանայիքի մասին աւելի չափաւոր տրամադրութիւններ կան։ Նոր ալանայիք գնող մը նախապէս պէտք է դրոշմել տայ զայն պատկանեալ վարչութեան։ Այս մասին թերացող մը թէ՛ 5 օսկի տուգանք կը վճարէ և թէ՛

ալանպիքը կը գրաւուի: Երկրորդ՝ մամուլ մը կը կնքուի կա-
փարիչը, ա'յնպէս որ հեղուկ մը թորելու համար ստիպուած
է մարդ երթալ զեկուցանել և իր արտադրած հեղուկին
չափով, — որ կ'որոշուի աշխատութեան տեւողութենէն, —
տուրքը վճարել:

Ա.Ա.ՏԵՀԻՐ [چاه]. — Իզմիրի վիլայեթին Սարուխան
սահնագին մէջ 32,000 բնակչով քաղա մ'է: Ունի մէկ նա-
հիյէ՝ Խյնէկէօլ և 66 գիւղ: Ունի նաեւ բնդարձակ տնտառ-
ներ: Գլխաւոր արտադրութիւններն են արծաթ, խողկա-
ղին, սուսամ, միեան պալը քէօքիւ: Ալաշէհիր Իզմիրէ 169
քիլոմէթ. հեռի է:

Ա.Ա.ՉԱՄ [چام]. — Տրապիզոնի վիլայեթին Ճանիկ
սահնագին Պաֆրայի քաղաքին մէջ նահիյէ մ'է, որ ունի
2500 բնակիչ: Գլխաւոր արտադրութիւնն է ծխախոտ, որ
չափ յարգի է եւրոպական հրապարակներուն վրայ և տարին
մէկ միլիոն քիլոյի չափ կ'արտածէ:

Ա.Ա.ՊԱՄԱ [Alabama]. — Ամերիկայի յիսուս և մէկ
նահանգներէն մին է, որ շրջապատուած է հիւսիսէն Թէ-
նէսի, հարաւէն Ֆլորիտայի, արեւելքէն Դորճիա և արեւ-
մուտքէն Միսիսիպի նահանգներով: Մակերեսայթը 136,327
քառակուսի քիլոմէթր տարածութիւն ունի: Բնակչութիւնը
յարաճուն է: 1880ին՝ 1 500,000, 1890ին 1,750,000, 1900ին
1,830,000 բնակիչ ունէր: Իսկ հիմա այս թիւը երկու միլիոնի
մօտ է: Ալապամայի բնական նկարագիրը խիստ յարմար է թէ՛
երկրագործութեան եւ թէ՛ մեծ ճարտարութեանց: Հողը հա-
րաւային և արեւմտեան կողմերը հարթ և ճախճախուտ, իսկ
հիւսիս-արեւելեան կողմը լեռնոտ է: Այսու հանդերձ, րացի
մշակուած մասերէն, ամբողջ երկիրը բնդարձակ տնտառնե-
րով ծածկուած է: Ունի առատ երկաթի և հանքածուխի
հանքեր: Երկրին գլխաւոր արտադրութիւններն են եգիպ-
տացորեն, բամբակ, փայտ, հանքածուխ և երկաթ: Տարին
երկու միլիոն թօնօ ձոյլ երկաթ կ'արտադրէ: Ալապամայի
երկաթը աշխարհիս ամէնէն ածան երկաթն է: Քառորդ
դարէ ի վեր մեծ ոյժ տուած է բամբակի մշակութեան և
ճարտարարուեստի: Տարին մէկ միլիոն հակ բամբակ կ'ար-

տադրէ, որուն մէկ մասը կ'արտածէ: Ալապամայի մէջ հաստատուած են մանածի և բամբակէ հիւսուածոններու կտրերու գործարաններ, որոնք կը մրցին Անգլիոյ՝ Լանքշիրի բամբակեղէն արտադրութեանց հետ: Բամբակէ ու երկաթէ զատ, մեծաքանակ եգիպտացորեն (30—35 միլիոն գրիւ) եւ մայրի փայտ (չամ աղանք) կ'արտածէ:

Ալապամա նահանգին գլխաւոր քաղաքներն են Մօնկոմէրի (30,500 բնակիչ), Մօպիլ (38,500), Պիրմէնկէմ (38,500), Ֆլօրէնս (27,000): Ալապամայի Պիրմէնկէմ քաղաքը չչփոթել Անգլիոյ Պիրմինկէմ քաղաքին հետ, որոնց երկուքն ալ նշանաւոր են իրենց երկաթի և պողպատի ճարտարութիւններով:

Հաղորդակցութեանց միջոցները յառաջդիմած չեն Ալապամայի մէջ, բնդամէնը 4220 մէթր երկաթուղի չինուած է հոն, թէև և կան նաւարկելի գետեր և անոնց միջոցաւ կը հաղորդակցի իր նաւահանգիստը՝ Մեքսիկայի ծոցին եզերքը Մօպիլ քաղաքին հետ: Պօրներ եւ Բօնչարտրէնի լիճերուն միջոցաւ, Մօպիլ կը հաղորդակցի Ամերիկայի բամբակի գլխաւոր արտածողայր Նիւ Օրլէանսի հետ, և Ալապամայի բամբակին մեծ մասը կը փոխադրուի հոն:

ԱԼԱՊԱՍՏ [Սու Մեքսիկ. — Ֆր. Alabâtre, Անգլ. Alabaster, Գերմ. Alabaster]. — Հանքային նիւթ մը, որ զարդանկարներու կը գործածուի: Քանի մը տեսակներ կան որք՝ մարմարի պէս՝ կիրի բնածխատով կազմուած են: Ալապաստը կիսաթափանց է և ասով կը զանազանուի մարմարէն: Երակները ծուռ ու մուռ են: Կրային երկիրներու քարանձաւերուն մէջ կը գտնուի չթաքարերու (sulfuracry) և պտկաքարերու քով: Կրային ալապաստրներէն զատ կան նաև կակուղ ալապաստրներ, կիրի սիւլֆաթով կազմուած, ինչպէս գոճաքարը, որ բոլորովին ճերմակ է և միօրինակ կերպով կիսաթափանց: Այս ալապաստրով կը շինեն արձանիկներ, ճոճանաւոր ժամացոյցներու պատուանդաններ, անօթներ եւն, Կակուղ կամ գոճաքարային ալապաստրը կրայինին արժէքը, փայլը, դիմացկունութիւնը չունի: Կրային ալապաստրներուն մէջ յարգի են գեղնագոյն ճերմակները, որոնց երակները կաթնային սպիտակութիւն մ'ունին:

Այսպէս է Արեւելեան ալապասքը, որուն շահագործումը շատ հին է: Եգիպտացիք շատ գործածած են զայն: Յետոյ կռգան երակաւոր կա՛մ եղեգաւոր (onyx) ալապաստրները, դեղնագոյն, որք ալտանակներու, գաւաթներու, անոթներու, սանդուղի աստիճաններու շինութեան կը գործածուին: Այժմեիական ալապաստրն աւելի թափանցիկ է: Երակները զուգահեռական են փոխանակ համակերպն ըլլալու: Ծանօթ էր Հոռոմայեցիներուն, որք շահագործած են զայն: Պզտիկ կտորուանքը կը ծառայեն կոճակներու, ևլն. շինութեան: Սպանիոյ և Մեքսիքայի մէջ ալ ալապաստր կայ, բայց շատ ծանր է: Մէկ խորանարդ մէթրը 2700 քիւօ կը կշռէ:— Արեւմտեանն ու ներածումը կարելոր քանակութեան կը հասնին: Միայն Ֆրանսա 1902էն 6՝ 83.648 քիւօ խամ և ուղղանկիւն կտրուած ալապաստր ներածած և 763.515 քիւօ արտածած է:— 1892 Յունիար 11ի Փրանսական օրէնքը մաքսատուրքէ ազատ կացուցած է խամ ալապաստրը և 16 սնդ. կամ աւելի թանձրութիւն ունեցող սղոցուած ալապաստրը: 16 սնդ.էն նուազ թանձրութիւն ունեցող սղոցուած ալապաստրին 100 քիլոյէն 18 ֆր. մաքսատուրք կ'առնուի:

ԱԼԱՍԿԱ [Alaska]. — 1,376,000 քառակուսի քիւօ-մէթր տարածութեամբ և 60,000 բնակչով ընդարձակ երկիր մ'է Ամերիկայի մէջ: Սահմանն է հիւսիսէն Արջային Սառուցեալ Ովկիանոս, արեւմուտքէն Պէհրինկայի Նեղուցը, հարաւ-արեւմուտքէն Խաղաղական Ովկիանոս և հարաւէն ու հարաւ-արեւելքէն այն դիժը որ մինչեւ Ս. Եղիա լեռ և անկէ ուզիդ գծով մինչեւ Սառուցեալ Ովկիանոս կ'երկարի: 1740ին Պէհրինկա ռուս նուապեալը գտաւ այս երկիրը: 1784ին Ռուսները սկսան հոն հաստատուիլ առաջին անգամ, բայց յետոյ 1867ին 7,200,000 տոլարի (36 միլիոն ֆրանք կամ աւելի քան մէկուկէս միլիոն Օամ. սսկի) ծախսեցին Միացեալ Նահանգներուն, որոնց սեփականութիւնն է այժմ: Երկրին ամէն մասը հաւաքարապէս բնակութեան չի յարմարիր: Զմեռը շատ խիստ ըլլալուն, ցամաքային մասն այնքան արժէք չունի: Հարաւ-արեւմտեան կողմի եղերաց վերայ, ցուրտը նուազ սոստիկ է: Այսու հանդերձ բնակչաց թիւը օր օրի կ'աւելնայ: Այս ընդարձակ՝ այսինքն Ֆրան-

սայէ երեք անգամ և Յունաստանէ քսան անգամ աւելի մեծ տարածութեամբ երկրի մը վրայ 1880ին 33,000, 1890ին 33500, իսկ 1900ին 60,000 բնակիչ կը գտնուէին, որոնց կէսը սպիտակամորթ ու միւս կէսը եսթիսօ և գաղթածին են։ Ալաւքա բաժնուած է եօթը գաւառներու, որոնց անուններն են։—1. Սեդիա, ամէնէն վաճառաշահ գաւառը, ուր կան ոսկեհանքեր, անտառներ և լոստ (սալոմօն պալըրը)։ Հեռագրով ու շոգենաւային կանոնաւոր երթեւեկութիւններով կը հաղորդակցի բրիտանական Քոլումպիոյ մայրաքաղաքին՝ Վիքթորիայի հետ։ 2. Քասեաք, ունի լոստ, թրացուկ, ջրաղուէս։ 3. Ունալաքա, ջրաղուէս, մօրիւ։ 4. Նուսակաք, ուր մուշտակագործութիւնը շատ տարածուած է։ 5. Քուսովովիմ, մուշտակ։ 6. Նուֆօն, ուր ոսկեհանքեր կան վերին Նուքօնի և Քլոնաայքի հովտին մէջ։ 7. Արփիք, ուր բնակիչները կէտ ձկան և փոկի որսորդութեամբ կ'ըրաղին։ Ինչպէս կը տեսնուի, Ալաւքայի արտադրութիւններն են գլխաւորաբար մուշտակ, ձուկ և ոսկի, տարին շուրջ 750,000 ոսկի արժէքով։

ԱԼՍՍՍԵՆՍ. [آلسون]. — Բումբէի մէջ Սէրֆիչէ սանահաին քաղաքէն մին է։ Ունի 20,000 բնակիչ, երեք Նահիյէ՝ Լիվատի, Տիւմէնիք, Տիւքթ և 66 գիւղ։ Տեղական ճարտարութիւններն են գորգ, ալաճա, պանիր, ևլին։ Գրխաւորաբար կ'արտադրէ ընդեղէն, ծխախոտ, բամբակ, սուսամ։

ԱԼՍԱ. [Alpaga]. — Բըդեղէն կարգ մը կերպասներ կան, ինչպէս Մէրինօս, Վիկօն, Դիպէթ, Քաշմիր, Լամա, որոնց մէջ կը գտնուի նաև Ալքական։ Այս անունները կերպասին նախանիւթը հայթայթող կենդանիներուն, կամ անոնց բնավայրին անուններէն առնուած են։ Մէրինօսը սպանիական ընտիր ընտիր մ'է ոչխարի, վիկօնը հարուստ մեքիկեան ուղտի մը և Դիպէթ ու Քաշմիր ասիական հին առեւի տարազաւոր քաղաքներու անուններն են։

Ալքական Հարաւային Ամերիկայի Բերուի մասին մէջ ապրող և Լամայի ցեղին պատկանող կենդանի մ'է։ Ասիկա

ընտիր բուրդ մը ունի, ուրիշ լաւագոյն տեսակէ կերպասներ կը պատրաստուին: Ուղեցին այս կենդանիները Եւրոպայի կլիմային յարմարցնել: Ֆրանսայի մէջ քանի քանի անգամներ, 1806ին, 1830ին, 1843ին փորձեր ըրին և չյաջողեցան: Սպանիա և Աւստրիա ալ ջանքեր ըրած են և արդիւնք մը չեն տեսած:

Ալբական մասամբ Աւստրալիոյ և Միացեալ Նահանգներու մէջ կարելի եղած է յաջողութեամբ բուծանել:

Ալբակա բուրդին գլխաւոր հրապարակը Լոնտոն է: Արտադրուած ամէն տեղերէն Անգլիա կը զրկուի, տարեկան $1\frac{1}{2}$ միլիոնէն $1\frac{3}{4}$ միլիոն օխտ քանակութեամբ: Արժէքը որոշ չէ, գինը ելեւէջներու ենթակայ է և ալբակէ կերպասներուն նորաձեւութեան, ու ասոր հետեւանքով եղած աւելի կամ նուազ խնդրանքին համեմատ կը փոփոխի: 30—40 տարի առաջ շատ բարձր արժէք ունէր: 1870ի տեսները լիպրան 3 շիլին էր, (օխտն 52 զրուշ) որ հետզհետէ իջնելով, 1885ի միջոցները մինչեւ 10 բէնայի իջաւ (օխտն 14 զրուշ), սակայն 1900ին և անկէ ի վեր լիպրան 16—18 բէնայի շուրջ կը դառնայ (օխտն 23—26 զրուշ): Ինչպէս կը տեսնուի, ալբակը թէեւ որակով տարբեր մեր թիֆթիլիներէն, սակայն միեւնոյն հրապարակին վրայ իրարու մօտ գիւներով կը ծախուին և նման նիւթերու պատրաստութեան կը գործածուին:

Ալբական կը սանտրեն ու առանձին և կամ բուրդի ու թիֆթիլի հետ խառնելով կը մանեն, Մանելու գրէթէ միակ կեղերոնը Անգլիոյ Պրատֆորտ քաղաքն է: Ալբակայի ամէնէն աւելի գործածուած թիւերն են պարզ թելերունը $1\frac{1}{28}$ իսկ կրկնուոր թելերունը $2\frac{1}{28}$ $2\frac{1}{3}$ $2\frac{1}{40}$: Բուրդին արժէքին նման, անկէ պատրաստուած թելերուն գինն ալ յարափոփոխ է: Միւսոյն տարւոյն մէջ շատ անգամ կէս առ կէս կը փոփոխի: Ալբակա բուրդերէն կերպաս պատրաստուած է առաջին անգամ Անգլիոյ մէջ 1840ին, Հիմակ այս կերպասները մեծ մասամբ Անգլիոյ Եօրքշայր քաղաքին մէջ կը պատրաստուին, փոքր մաս մ'ալ Ֆրանսայի Ռուպէ թուրքուան և Ռուան քաղաքներուն մէջ:

ՊԱՆՔԱՅԻ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

×

ԿՏՐՕՆՆԵՐՈՒ ԳԱՆՁՈՒՄԸ

Պանքէռը, իր վճարած կտրօններուն փոխարժէքը գանձելու համար, պօսքոս մը կ'ընէ մասնաւոր թուղթի վըրայ, և կտրօնները կը միացնէ անոր՝ թիւի և տեսակի կարգով, որպէս զի ճշտումը դիւրանայ: Պանքէռը պէտք է անյապաղ գանձէ պայմանաժամը լրացած կտրօնները, որպէս զի տոկոսի կամ նոյն իսկ դրամագլխի կորուստ չունենայ, որովհետեւ եթէ պարտականը իր վճարումները դադրեցուցած ըլլայ, յաճախորդը կարելի է որ չի կրնար ետ դարձնել իր առած դրամը:

Պանքէռները առանց ո'ր և է ծախքի կը վճարեն ա'յն կտրօնները, որոնց հատուցումը իրենց յանձնուած է ճարտարարուեցողական կամ առեւտրական ընկերութեան մը կողմէ: Ընկերութիւնը պայմանաժամին կը բերէ կը յանձնէ պէտք եղած դրամը և պանքէռին ալ յանձնարարողչէք մը կուտայ իր աշխատութեան փոխարէն:

Պանքէռը օտար կտրօններ ալ կը գեղչէ: Ասոնք ո'չ միայն իրենց երկրին մէջ կը հատուցուին, այլ նաեւ Բարիզի, Լոնտոնի, Պերլինի, Հրապարակին վրայ և այն ատեն Փրանքով, սֆերլինով, մառքով և կամ թէ հաստատ փոխանակագիւնով մը կը հաշուուին: Օտար կտրօններ գանձելու ատեն, կարգ մը տուրքերու կամ մեծաւոր չենթարկուելու համար, երբեմն հարկ կ'ըլլայ ամփսալիք (1) մը պատճառով:

ԿՏՐՕՆՆԵՐՈՒ ԱՌՊԻԹՈՒՍԺԸ

Լոմպարտի (հարսուային աւտորիական) պարտութուղթերուն կտրօնը, օր. համար, 71/2 Փր. է Բարիզի մէջ, 6 չիլին Լոնտոնի և 6 մարք Պերլինի մէջ: Արդ, կտրօն մը ո'ր հրապարակին վրայ գանձել չահաւոր է եթէ Բարիզի վրայ ի տես փոխանակագիւնը կ'արժէ 25, 25 Լոնտոնի մէջ և 81, 30 Պերլինի մէջ:

Ֆր.
7. 50

Բարեկի մէջ պիտի գանձուի
Լոնտոնի մէջ պիտի գանձուի 6 շիլին կամ $0.30 \times 25,25 = 7. 575$
Պերլինի մէջ պիտի գանձուի 6 = 7. 38

0,813

(¹) Տեսնել Բիւրակն, Ա. Շրջան, երես 988:

Ուրեմն աւելի շահաւոր պիտի ըլլայ կտրօնը գանձել
Լոնտոնի մէջ:

Արժեքուղթ Հրապարակ Հանել

Արժեքուղթ Հրապարակ Հանել՝ կը նշանակէ ուղղակի կամ անուղղակի հրապարակութիւնը որ պետական թուղթեր, բաժնեթուղթեր կամ պարտաթուղթեր գնէ՝ Պանքսը, արժեքուղթ հանողին և հասարակութեան միջև միջնորդի դեր կատարելով, կ'ընդունի ստորագրութիւնները յանձնարարողչէքի մը փոխարէն, զոր կը վճարէ արժեքուղթ հանողը: Պանքան հասարակութեան կը ծանուցանի փոխառութեան ընդհանուր պայմանները և արժեքուղթերուն հրապարակ հանման մասնաւոր տրամադրութիւնները այսինքն երաշխաւորութիւնները և անոնց ընծայած առաւելութիւններն ու վայելած առանձնաշնորհումները, ստորագրութեանց բացման և փակման թուականները, իրաքանչիւր վճարումի արժէքն ու թուականը, բաժիններու հաւանական զեղչը, եթէ ստորագրութիւնք փոխառութեամբողջական գումարն անցնին, վճարումներու կանխիկ հատուցման պարագային տրուելիք զեղչը, յապաղման ատեն առնուելիք տոկոսը, և ա՛յն պայմանաժամը, որուն լրանալէն ետք սակարանին մէջ կը ծախուին բաժնետէրի մը յատկացած թուղթերը, որոնց վճարումները որոշեալ ժամանակամիջոցին մէջ չեն եղած:

Արժեքուղթ Հրապարակ Հանելու պայմանները բնականաբար կը փոխուին՝ արժեքուղթերու տեսակին համեմատ ենթադրենք որ արժեքուղթի մը ստորագրութիւնը բացուած է: Մասնակցիլ ուզողը հետեւեալ կերպով խմբագրէ իր նամակը. —

Ստորագրեալս (անուն եւ մականուն), որ կը բնակի (տեղւոյն)

նունը) , կը յայտարարէ թէ յիսուն հատ պարտաճուղթի համար արժանագրուած է եւ հետեւապէս կը վճարէ 50 ֆր. առ մէն մի պարտաճուղթ :

Այս նամակն յանձնելէ ետք , ստորագրուողն առաջին վճարումը կ'ընէ կամ հնչուն դրամով եւ կամ իր հաշուոյն պարտք նշանակել տալով , եթէ նոյն պանքային հետ հաշիւ ունի : Այս առաջին վճարումը սովորաբար փոքր կ'ըլլայ , որպէս զի հասարակութիւնը մղուի մասնակիլ փոխառութեան : Ի փոխարէն այս վճարման , ստորագրուողին կը տրուի ստացագիր մը , որուն վրայ կարգաթիւ մը կը գտնուի եւ որուն մէջ յիշատակուած կ'ըլլան արժեթուղթերուն թիւը եւ վճարուած դրամին քանակութիւնը : Մասնակցողներուն նամակներուն բովանդակութիւնը կ'արձանագրուի յատուկ թերթերու վրայ , որ կ'նշանակուի նաեւ ստացագրին վրայ գրտնուած կարգաթիւը : Թղթակցութեամբ եղած մասնակցութիւններն ալ կ'արձանագրուին ըստ կարգի , եւ երբ ստորագրութիւնը փակուի , պանքան հակակշիւ մը ի գործ կը դնէ , արձանագրութիւնները բաղդատելով տրուած ստացագրերուն կտրօնին եւ ստացուած նամակներուն հետ , որպէսզի համագումր գոյանայ թէ սխալ մը չէ գործուած : Յետոյ , եթէ ստորագրուած բաժիններուն թիւին վրայ գեղջ մը ընել հարկ ըլլայ , այդ բաժինները կը դասակարգուին , արժեթուղթերուն բաշխումը դիւրացնելու համար , եւ յետոյ իւրաքանչիւր արձանագրուողի ո՛րչափ արժեթուղթ որ իյնայ , կը գրուի զատ թուղթի վրայ : Այս թուղթին մէջ կը յիշուին նաեւ կարգաթիւը , ստորագրուողին անունն եւ բնակարանը , արժեթուղթերուն քանակը , վճարուած դրամը , աւոր բաժնին ինկած արժեթուղթերու թիւը եւն . : Այն ատեն տեղի կ'ունենայ երկրորդ վճարումը : Ստորագրուողը կը յանձնէ իր առաջին ստացագիրը եւ փոխարէն կ'առնէ առժամանակեայ ընդունագիր մը (récépissé provisoire) : Պանքան մասնաւոր թուղթի մը վրայ կ'արձանագրէ երկրորդ վճարումին արձանագրութեան թիւը , առաջին ստացագրին թիւը , եւ յանձնուած առժամանակեայ ընդունագրին թիւը :

Իւրաքանչիւր ստորագրուողի յայտնելու համար թէ իր բաժնին ո՛րչափ արժեթուղթ ինկած է եւ ո՛րչափ զրամ պիտի տայ կամ ետ պիտի առնէ , պանքան հետեւեալ նամակը կը ղրկէ . —

Տէ՛ր

Պատիւ ունինք իմացնելու ձեզ որ ձեր ստորագրած սաչափ արժեթուղթին վրայ, — որուն համար սաչափ զրշ. վճարած էիք. — ձեր բաժնին կ'իյնայ այսչափ, որ առմէն մի բաժնեթուղթ այսչափ զշ. վճարումի հաշուով, տակաւին կը պահանջէ սաչափ գումարի վճարում, զոր հասցէք յանձնել ձեր սնտուկին (կամ թէ), զոր ձեր տրամադրութեան տակ կը դնենք, (եւ կամ թէ) զոր ձեր պարտքին կամ պահանջքին կ'անցընենք (եթէ ստորագրուողը ընծայիկ հաշիւ ունի պանրային հետ):

Այս զեկուցագիրն ստանալով, ստորագրուողը կը ներկայանայ պանքէոին եւ իր հաշիւը կը կարգադրէ կամ վճարելով պարտական եղած գումարը և կամ առնելով աւելցած գումար, ինչպէս նաև իր բաժնին ինկած արժեթուղթերը կամ անոնց առժամանակեայ վկայագիրը, եթէ պայման դրուած է որ ամբողջական վճարումէն ետք միայն յանձնուին արժեթուղթերը:

Առաջին Ստորագրուողները

Եւ Փոխանցումի Ծախքը

Emission և Souscription և

սարքերու քիւնը

×

Երբ հարտարարութեամբ կամ առևտրական ընկերութիւն մը ինք հրապարակ կը հանէ կամ պանքէոի մը միջոցաւ հրապարակ հանել կուտայ իր բաժնեթուղթերը, ստորագրուողը կրնայ ստանալ զանոնք ըլլա՛յ au porteur, ըլլայ անուանական. առանց փոխանցումի ծախք վճարելու: Բայց երբ ընկերութիւնը որոշեալ գնով մը պանքէոի մը կուտայ իր արժեթուղթերը և այդ պանքէոն ինք հրապարակ կը հանէ զանոնք չափ և յնաս իրեն պատկանելու պայմանով, այն ատեն առաջին ստորագրուողն ինք եղած կ'ըլլայ և կըրնայ արժեթուղթերն ստանալ au porteur կամ անուանական, առանց փոխանցումի ծախք վճարելու: Եւ երբ պանքէոն ալ իր կարգին ստորագրութիւն մը կը բանայ, հասարակութեան ծախելու համար արժեթուղթերը, փոխանցում մը կատարած կ'ըլլայ: Ընկերութիւնը իր ամբարներուն մէջ պանքէոն արձանագրած է իրբեւ առաջին ստորագրող: Իսկ հա-

սարակութիւնը ստորագրուող կը նկատուի հանգէպ պանքէ-
ռին միայն, թէև բուն գնորդն է յաջս ընկերութեան: Այս
պարագային մէջ, ընկերութիւնը, որ յաճախ պանքէռին կը
յանձնէ կրողին յանձնելի արժեթուղթեր, փոխանցումի
ծախքը պէտք է պահանջէ գնորդէն, որ անուանական ար-
ժեթուղթ ուղելով, չի կրնար այս ծախքին վճարումէն ա-
զատիլ: Ընդհանրապէս պանքէռները, ամէն դժուարութենէ
խուսափելու համար, իրենք կ'ստանան փոխանցումի ծախ-
քերը: Ահա ասկէ ծագում կ'առնէ տարբերութիւնը որ կը
գտնուի émission (հրապարակ հանում) և souscription (ստո-
րագրութեան բացում) բառերուն միջև: Emission կ'ըսուի
երբ արժեթուղթերը հրապարակ կը հանուին ընկերութեան
կողմէ կամ անոր անունով, իսկ souscription կ'ըսուի երբ
պանքէռներն իրենք առնելով արժեթուղթերը, կը ներկա-
յացնեն հասարակութեան:

Յաջորդ անգամ

Արժեթուղթերու Պահպանութեան վրայ

ԴԱՍԸՆԹԱՅՔ

Գերման Առեւտրական Լեզուի

Ք. ՄԱՍ

Բ. ՀԱՏՈՒԱԾ

ԴԱՍ 1.

ich reiben գրել geschrieben գրած das Schreiben նամակ
beschreiben նկարագրել beschrieben նկարգրաւած die
Beschreibung նկարագրութիւն
abgeschrieben գեղչել, ընկօրինակել abgeschrieben գեղչած

ընդօրինակած, die Անփշարեւոյն, die
 Անփշարեւոյն
 unterփշարեւոյն usnrագրել unterփշարեւոյն usnrագրած
 die Unterփշարեւոյն usnrագրութիւն

Գիտէիք Ա. — փշարեւոյն բառերուն առջև գտնուած ab
 —be—unter բառերը նախդիրներ են որոնք բառին իմաստը
 կը փոփոխեն:

Բ. — Այս նախդիրներէն ոմանք խօսքին մէջ կը գտնուին
 բառերէն. ոմանք ոչ: Վերոգրեալ նախդիրներէն ab
 կը գտնուի, իսկ be, unter չեն գտնուիր: (Մեր գտնելովաց-
 քին մէջ գտնուելիք նախդիրներուն և բայերուն մէջ (—)
 նշանը պիտի դնենք):

Գ. — փշարեւոյն, ab — փշարեւոյն քերականական լեզուով ա-
 ներեւոյն բայ կ'ըստին և ցփշարեւոյն, abցփշարեւոյն, անցեալ
 աներեւոյն, կը նշանակեն գրուած, ղեղչուած և կը շինուին
 բային աներեւոյնին վրայ մեծ մասամբ ցե նախդիրը ա-
 լելցնելով: — Թէ ինչո՞ւ ցփշարեւոյն և unterփշարեւոյն առանց
 ցեի անցեալ աներեւոյն կ'ըսեն են՝ յաջորդ անգամ մը:

einen Brief փշարեւոյն նամակ մը գրել

ich habe zwei Brief.e) ցփշարեւոյն

ես երկու նամակ(ներ) գրած ունիմ, գրեցի

Wir haben drei Faktura abցփշարեւոյն

երեք հաշուագիր ընդօրինակած ենք, ընդօրինակեցինք
 er hat փշարեւոյն

նա նկարագրած ունի, նկարագրեց

Sie haben dieses Geschäft փշարեւոյն

Դուք այս գործը նկարագրած ունիք, նկարագրեցիք

ich hatte ցփշարեւոյն գրած էի

Sie⁽¹⁾ hatten diesen Fall ցփշարեւոյն

Անոնք այս պարագան գրած ունին, գրեցին

(1) Շեղին եթէ առջի գիրը գլխագիր ըլլայ Դուք կը նշա-
 նակէ, իսկ մանր գիրով անոնք և անիկա կը նշանակէ:
 er և es նաեւ անիկա կը նշանակեն:

ich werde unterschreiben ես պիտի ստորագրեմ

er wird heute einen Vertrag unterschreiben

այսօր պայմանագրութիւն մը պիտի ստորագրէ

Die Aufzagen werde ich an Ihrer Rechnung

Ծախքերը պիտի ես ...էն ձեր հաշուոյն

ab schreiben

ղեղչել

Ծախքերը ձեր հաշուէն պիտի ղեղչեմ

Nach Abschreibung dieses Betrags auf Ihrem

Յետ ղեղչելու այս գումարին վրայ ձեր

Konto haben wir noch M. 700 bei Ihnen Gut

հաշիւ ունինք մենք տակաւին քով ձեր պահանջ

Այս գումարը ձեր հաշուէն ղեղչելէ վերջ տակաւին 700 մասը պահանջնիս ելաւ ձեռնէ

Folgend folgt die gewünschte Abschrift meins

Ներփակեալ կը գտնուի փափաքուած օրինակը իմ

Schreibens vom 4 d. M.

գրութեան ...ի այս ամիս

Այս ամսոյ 4ին գրած նամակիս ընդօրինակութիւնն ունենալ փափաքած էիք, ներփակեալ կը գտնէք զայն

Unser Kunde beschrieb uns die Ware als

Մեր յաճախորդը կը նկարագրէ մեզ վաճառք իբր ցանց արագ

բոլորովին ընտիր

Մեր յաճախորդը կը գրէ մեզ թէ վաճառքը խիստ ընտիր է

Ihrer Beschreibung nach passen diese

Ձեր նկարագրութեան համեմատ կը յարմարին այդ Արտիֆել ֆյւր մտքերը

ապրանքները համար մեր երկրին

Այս ապրանքները ձեր գրածին նայելով մեր երկրին մէջ կը ծախուին

ԴԱՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Ծովային Առեւտրական Դատարան

ՁԴ ԴՆԿՏՈՄԱՆԵՐ

Գէորգ Էֆ. Կարապետեանի փոխանորդը աղերսագիր մը տուած էր և Ա. Գուեռումճեան Էֆ. է ունեցած մուրհակով 40 ոսկի պահանջին վճարումը կամ յիշեալին սնանկացուիլը խնդրած էր: Նախագահին հարցման վրայ, Գուեռումճեան Էֆ. պատասխանեց որ առարկութիւն ունի այդ գումարին դէմ, և իր դատը պաշտպանելու համար փաստարան պիտի կարգէ, որով դատին յետաձգուիլը խնդրեց:

Ասոր վրայ, Կարապետեան Էֆ. ի փոխանորդը յայտարարեց որ իրենք սնանկութեան դատ բացած են, դատը ստիպողական է, որով պէտք է կա՛մ պատասխանել և կամ դրամը տեղիքս ձգել:

Դատարանը, խորհրդակցելով, բանաւոր գտաւ Գուեռումճեան Էֆ. ի առարկութիւնը և դատավարութիւնը շարաթ օրուան յետաձգեց:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ Բ. ԴԱՏԱՐԱՆ

ՁԴ ԴՆԿՏՈՄԱՆԵՐ

Կարդացուեցաւ Սինեմ Էֆ. Բէշտիմալճեանի աղերսագիրը, որով Միքայէլեան և Գաբրիէլեան Էֆ. ներու դէմ դատ բացած էր, և իր պարտքը վճարելով տուած աւանդին ետ առնուիլը կը խնդրէր: Սինեմ Էֆ. բերանացի յայտարարեց որ չի ծանօթներէն մին աղամանդ օղ մը իրեն բերած և աւանդ ձգելով եօթը ոսկի փոխառութիւն մը ընելու փափաքած էր: Ինք ալ դիմած էր այս սեղանաւորներուն և եօթը ոսկի առած էր, պայմանաւ որ երեք ամիս տոկոս պիտի չվճարէ, իսկ երեք ամիս անցնելէ յետոյ տոկոս վճարելու պիտի պարտաւորէր: Արդ, դեռ երեք ամիս չէ եղած, կ'ուզեմ եօթը ոսկին վճարել ու աւանդս ետ առնել, բայց Միքայէլեան և Գաբրիէլեան Էֆ. ները կը մերժեն»:

Նախագահին հարցման վրայ, դատախազեալներուն փոխանորդը՝ Յակոբ Պահրի էֆ., խօսք առաւ և պատասխանեց թէ «Քանի որ Սինեմ էֆ., չէ աւանդին բուն տէրը, ինչպէս ինք ալ կը խօստովանի, հետեւապէս չի կրնար դատ բանալ իմ փոխանորդեալներուն դէմ: Աւանդին բուն տէրը պէտք է մեզ դիմում ընէ և մենք ալ մեր պատասխանը տանք»: Դատարանը, խորհրդակցելէ յետոյ, յայտարարեց որ Սինեմ էֆ. կրնայ իրենց դիմում ընել և պէտք է պատասխանեն: Յակոբ Պահրի էֆ. իր փոխանորդեալներէն բացատրութիւն առնելու համար դատին յետաձգումը խնդրեց և դատն ուրիշ օրուան յետաձգուեցաւ:

27 ԴԵՍԵՄԲԵՐ

Ձախարիա էֆ. Հաճօբուլօ սնանկ Անանիատի էֆ.ի սէնտիքներուն՝ Խրիսանթոս և Մանաս էֆ.ներու դէմ դատ բացած էր և իր 1500 ոսկիի պահանջին պարտոց տետրին մէջ արձանագրուիլը խնդրած էր: Աղերսագիրը կարդացուելէ յետոյ Ձախարիա էֆ. բերանացի յայտարարեց նաեւ որ ինքը հիւանդ ըլլալով ժամանակ չէր ունեցած որոշեալ պահուն իր պահանջը արձանագրել տալ, և յետոյ երբ դիմում րրած էր, սէնտիքները մերժած էին ընդունիլ այդ պարտքը: Նախագահը հարցուց սէնտիքներէն Խրիսանթոս էֆ.ի թէ սնանկին տետրակներուն մէջ այդ դումարը կը գտնուի⁶, և պարտականը կը խօստովանի⁶ այդ պարտքը: Խրիսանթոս էֆ.ի հաստատական պատասխանին վրայ, Նախագահը հարցուց Ձախարիա էֆ.ի թէ թահքիքի տուեունի պայմանաժամը մէկուկէս ամիսէ անցած է. ինչո՞ւ ժամանակին չէ դիմած: Ձախարիա էֆ. պատասխանեց թէ հիւանդութիւնը պատճառ եղած է: Դատարանը խորհրդակցելով և ստուգելով որ Անանիատի և Ձախարիատի էֆէնտիներու միջեւ ազգականութիւն չիկայ, հրամայեց սէնտիքներուն արձանագրել այդ պարտքը:

28 ԴԵՍԵՄԲԵՐ

Կարդացուեցաւ Տիկին Ջարուհիի աղերսագիրը, որով կը խնդրէր Արշակ էֆ.է ունեցած մուրհակով 100 ոսկի պահանջին դանձումը, իսկ հակառակ պարագային անոր սնանկացուիլը:

Դատախազին փաստաբանը յայտարարեց որ մուրհակով 100 ոսկի կը պահանջեն Արշակ Էֆ.է, որ չի վճարեր, և այդ գումարին կա՛մ դատարանը տէքողիթօ ընելը և կա՛մ սնանկացուիլը խնդրեց: Նախագահին հրամանաւ մուրհակը ցոյց տրուեցաւ Արշակ Էֆ.ի որ խոստովանեցաւ ստորագրութեան իրն ըլլալը և այդ գումարը առած ըլլալը, սակայն վճարումին համար պայմանաժամ խնդրեց: Դատարանը խորհրդակցելէ յետոյ ընդունելի չդատաւ այդ խնդիրքը և սնանկացուիլը վճռեց:

×

Հետեւեալ օրը երկուստեք կրկին դատարան ներկայացան և Տիկին Զարուհի յայտարարելով թէ իր պահանջին գանձման համար գոհացուցիչ կարգադրութիւն մը ըրած է, սնանկութեան վճռոյն ետ առնուիլը խնդրեց: Դատարանը խորհրդակցելէ յետոյ ընդունեց խնդիրքը և Արշակ Էֆ.ի սնանկութեան վճիռն ետ առաւ:

Առեւտրական Քրոնիկ

Թիֆթիպի Հրադարպը

[ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ]

Թուրքիայէ սովորաբար տարին 20—60,000 հակ թիֆթիկ կ'արտածուի: Այս տարի թիֆթիկի արտածութիւնը, բաղդատելով ուրիշ տարիներու հետ, կրնանք միջին նշկատել թէ՛ քանակի և թէ՛ արժէքի կողմէ:

Տարւոյս սկիզբէն ի վեր ամէն շաբթու միջին հաշուով 600 հակ վաճառք արտածուեցաւ, այսինքն տարին 30,000 հակ, որուն 16,000ը պատրաստէն և 14,000ը այս տեղի հրապարակէն: Սթօք կը մնայ 12,000 հակ: Այս ապրանքները բաւական լեցուն գիններով ծախուեցան: Տարւոյն մէջ ամէնէն գործօն աւիսներն էին Մայիս, Յունիս և Նոյեմբեր, ուր 10,000 հակ վաճառք ծախուեցան, իսկ ամէնէն աւելի

շատ գործ եղաւ վերջին Դեկտեմբերին, ուր ծախուեցաւ իրր 4000 հակ: Գիներուն համար լեցուն ըսինք, որովհետեւ տարւոյն Ա. վեցամսէին մէջ, ամէնէն ընտիր տեսակը 19 ղրուշէն սկսելով մինչեւ 22½ ի բարձրացաւ Յունիսի մէջ: Յետոյ գինը կտրեցաւ և Բ. վեցամսէին մէջ 20—20½ ղրուշին շուրջը դարձաւ:

Այս գիները բնականաբար բարձր կը գտնենք եթէ բաղդատենք երբեմնի 12—13 ղրշ. ի վար գիներուն հետ, երբ այլ ևս էնկիւրիի ընտիր այծերը մորթել ու անոնց միսը ծախել աւելի շահաւոր համարուեցաւ: Իսկ եթէ համեմատենք հիմակուան կրկին արժէքով ծախուած գիներուն հետ, և մանաւանդ նկատի առնենք սա պարագան, թէ ընտիր թիֆթիկը միայն մեր երկրին առանձնաշնորհեալ արտադրութիւններէն մէկն է, անշուշտ շատ վար պիտի սեպենք էքսպորտին 20—21 ղրշ. արժելը: Մեր այս հազուադիստ վաճառքէն մինչև հիմայ պէտք եղածին չափ չկրնալ օգտուելնիս մէկէ աւելի պատճառներու վերագրելի է: Առաջին պատճառը գնողներուն մէջ մրցում չըլլալն է: Մեր թիֆթիկը ու անկէ պատրաստուած թելերը ամբողջ տարազագործ երկիրներու մէջ կ'սպառին, բայց մենէ գլխաւորաբար Անգլիոյ Պրատֆորտ քաղաքը կը գնէ, ուր կը ղատուի, կը հիւսուի և տեղւոյն վրայ մեծաքանակ սպառելէ զատ, մաս մ'ալ կ'արտածուի Ֆրանսա, Գերմանիա, Հոլանդտա: Ամերիկա և Ռուսիա եւս երբեմն գնումներ կ'ընեն մեր հրապարակէն, բայց այս գնումները կարեւոր քանակութեան մը չեն հասնիր: Երկրորդ պատճառը սա է. — Պրատֆորտի մէջ բուրդի սակարան մը կայ, ուր թէև կ'որոշուի մեր թիֆթիկին խնդրանքը և գործաւնութեանց եղանակին ու ընթացքին համեմատ գիներ կը տրուին, բայց մէկ տեղէ միայն գնորդ ըլլալուն, և այդ գնորդը մեր հրապարակին վրայ գտնուած վաճառքին ու ծախողներուն տրամադրութեան միշտ տեղեակ ըլլալով, ըստ այնմ խնդրանք կ'ըլլայ ու գին կը տրուի: Զարմանալի է որ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ նման ճարտարագործ երկիրներ այս տեսակ կարեւոր վաճառքի մը համար կ'ապուած մնացած են Պրատֆորտի, և այս վերջինը միայն կ'օգտուի մեր հրապարակին վիճակէն, ինչպէս նաև մեր երկրին յատուկ աննման բերքէ մը:

Պրատֆորտի մէջ, ինչպէս ըսինք, սակարան մը կայ, ուր
Բշ. և Եշ. օրերը աճուրդներ կ'ըլլան և Գշ. և Ուրբաթ օրերը
մեր թիֆթիկի հրապարակին վրայ այդ սակարանին գործառ-
նութեանց արդիւնքին կ'սպասուի։ Այս սակարանին մէջ հա-
ւանական է որ խնդրանքին համեմատ գիներու բարձրա-
ցումներ տեղի ունենան, ինչպէս կ'ըլլայ ուրիշ ապրանքներ-
ու համար, եւ որմէ կրնան օգտուիլ մեր արտադրողները,
բայց ուշադրաւ կէտ մը կայ որ արգելք կ'ըլլայ գիներու
բարձրացման։ Թուրքիոյ թիֆթիկ արտածող վաճառական-
ներէն ոմանք տուներ բացած են Պրատֆորտի մէջ եւ այս
տեղէն մեծաքանակ թիֆթիկ գնելով, հոն կը մթերեն, գի-
ներու օրուան փոքր ելեւէջներէն տնմիջապէս օգտուելու
գիտումով։ Այս պարագան միւս կողմէ սա ֆլասար առաջ կը
բերէ որ Պրատֆորտի գնողները, նկատելով որ տեղւոյն վը-
րայ այդ վաճառականներուն քով շարունակ 20 000 հակի
մթերք մը կայ, ոգեւորութիւն ցոյց չեն տար իրենց աս-
րանք պէտք եղած ատենը, որուն հետեւանքը կ'ըլլայ գի-
ներու հաստատուն վիճակ մը, փոքր տարբերութեամբ
միայն։ Մեր թիֆթիկին թերերը իրարմէ զատող և դերձա-
նի վերածող կատարեալագործեալ մեքենաները միայն Պրատ-
ֆորտի մէջ կը գտնուին, այնպէս որ Եւրոպական ուրիշ հը-
րապարակներ ստիպուած են Պրատֆորտի դիմել իրենց պէտ-
քերն հայթայթելու համար։ Պրատֆորտի մէջ թիֆթիկի
գործառնութիւնները թէեւ սակարանին մէջ տեղի կ'ունե-
նան ընդհանրապէս, բայց մեծ մասամբ չեն հրապարակուիր
եւ գնորդ վաճառականները աւանդաբար իրենց միջեւ կը
պահեն թիֆթիկի գործառնութեանց ընթացքը, այնպէս որ
մթերող վաճառականները շատ տեղամ չեն կրնար շրջ դա-
ղափար մը ունենալ գործառնութեանց ընթացքին վրայ և
իրենց տեղեկութիւնները կ'առնեն Պոլսոյ հրապարակին վա-
ճառումներուն վրայ իրենց ստացած լուրերէն։ Ինչպէս
կը տեսնուի, Պրատֆորտի հրապարակին վրայ ապրանք մը
թերող այս վաճառականներուն ընթացքը Թուրքիոյ թիֆ-
թիկի հրապարակին համար ֆլասար է։ Թիֆթիկը մեր
երկրին յատուկ հաշուադիւտ բերք մ'է, զոր կրնանք աւելի
սուղ ծախել, որովհետեւ աւելի արժէք ունի։ Բարեկոյս և
Ամերիկա աշխատած, փորձած են մեր թիֆթիկին նմանը

արտադրել, բայց չեն յաջողած եւ իրենց արտադրութիւնները մեր երկրորդական թիֆթիկներուն հազիւ կը հաւասարին: Ցաւալի է որ մեր երկրին սեփական այս բերքէն ըստ բաւականին չենք կրնար օգտուիլ վերոյիշեալ պատճառներով: Ասոր դարմանը պիտի ըլլայ մեր թիֆթիկի գիները բարձր բռնել եւ սպասել, մինչեւ որ անգլիացի գնորդները պարտաւորուին մեր ուղած բանաւոր գիները տալ: Զարմանալի է որ տեղացի դրամատէրներ չեն օժանդակած, այսպիսի գործի մը դրամագլուխ յատկացնելով և տեղական կարեւոր բերքի մը արժէքը բարձր բռնելով:

ԱՌՈՒՍՏՈՒՐԻ ԿԵԱՆՐ

Գ Ա Ի Ա Ռ Ն Ե Ր Ո Ւ Մ Է Ջ

×

Մերսինի մեր մասնաւոր քղբակիցը կը գրէ մեզ. —

Այս տարուան քարիւղը. — «Camélia» մարքայով Անգլո Ամէրիքէն քարիւղի ընկ.եան այս տարուան վաճառքները տոգոհանքի առարկայ եղան Օսմանեան բոլոր սպառող հրապարակներու վրայ: Զտուելու պահուն եղած մասնակի թերացումներէն բաւական քանակութեամբ ջուր պարունակելուն համար, բացառիկ դժուարութիւն կը տեսնուի վառելու՝ պահուն, լամպարները կ'սկսին լոյսի նուազութեան մատնուիլ սեւցնելով իրենց սպակիները: Կաղով գործող պղտիկ մեքենաներուն համար շատ մեծ եղաւ ֆլասքը: Գրէթէ շատ հաստատութեանց մէջ այս կարգի պիտոյից համար սնտուկ գլուխ 5/6 ղրշ. աւելի գիներ առաջարկուեցան հին մարքայով քարիւղ ձեռք բերելու համար:

Ալիւր եւ ցորեն. — Այս կողմեր՝ բերքերու նուազութիւնը շատ տաւր բռնեց գիները, երաշտութեան տարիի գիներուն հետ բաղդատելով, արդի գները կրկնակ համեմատութիւն ունին գրէթէ: Սոյն կացութենէն Ատանայի և Թարսուսի բոլոր գործարանատէրք օղտուելով ահագին քանակով ալիւր եւ ցորեն կը ներմուծեն չրջակայ գաւառներէն սպառելու համար տեղացւոց: Յորենին գրիւը կ'արժէ 38/40 ղրշ. Մէճիտիէ 23էն:

Արդեգեան ջրհոր. — Ատանայի մէջ վերջին տարիներս անբերեակայելի յառաջդիմութիւններ եղան երկրագործական տեսակէտով: Քաղաքը օժտուեցաւ անհամար կալի եւ հնձող մեքենաներու ներկայութեամբ: Սակայն տեղ տեղ հեռաւոր վայրեր ջրի պակասութիւնը զգալի մնացած է: Ասոր դարման մը կը մտածեն գտնել Տեարք Մանկրեան եւ Քէշիշեան, որոնք երկաթեղէնի վրայ կարեւոր տուն մը ունին յԱտանայ: Ասոնք Արդեգեան ջրհորներ պիտի բանան: Յոռալի որ սպասուածէն աւելի յաջողութիւն գտնէ երկրագործական տեսակէտով յոյժ կարեւոր այդ ձեռնարկը: Պէտք եղած գործիքները ապապրուած են շատոնց եւ ի մօտոյ անոնց ժամանման կ'սպասուի: Այս առթիւ Բիւրակնի իմբագրութենէն կը խնդրուի բացատրութիւններ տալ սոյն Արդեգեան ջրհորի գործածութեան եւ ուրիշ պարագայից վրայ, գիտնալով որ բոլոր ընթերցողաց կողմանէ հետաքրքրութեամբ պիտի կարդացուին այդ տեղեկութիւնք:

Թրբանի—Համամեան դասք

Այս միջոցիս տեղւոյս Առեւտր. Դատարանը կ'ըրազի սոյն դատով, որուն ելքը կը յուսանք ի մօտոյ հաղորդել ձեզ: Երկաթուղւոյ կայարանին յարակից եւ դէպ ի ծովեզր երկարած բաւական ընդարձակ գետին մը կայ, որու մի մասը գնուած է Թրբանի Աթանաշ էֆ.է եւ մի մասը Համամեան էֆ.է: Թրբանի էֆ. աղիւսի գործարան մը հաստատեց իր բաժնին մէջ որմնափակելով ամբողջ տարածութիւնը (կից Համամեան էֆ.ի), սակայն վերջին օրերս իմացուելով որ հանք մը կը պարունակէ որմնափակ տեղը, Համամեան էֆ. որանձգութեան դատ կը բանայ Թրբանի էֆ.ի դէմ: Սոյն դատն է որ կը շարունակէ հիմա: Դատին ելքը կը հաղորդենք ձեզ:

Զեռչեան—Մայիսեան դասք

Պատ. «Բիւրակն»ի վերջին թուոյն մէջ սոյն դատի մասին վերստին տեսնուելու լուր մը հրատարակած էիք, առնելով Վճռարեկ Ատենի Հուգոլգի ձիւղէն: Վճռարեկ Ատենի ճիշտ երկու տարի առաջ տուած վճռոյն եւ որոշման ընդօրինակութիւնն է որ կուտաք մեզ այդու: Յետ այնորիկ այդ դատը մի քանի փուլերէ անցած ըլլալով, այժմ կը

գտնուի «քանիհինի գարսւր»ի որոշման մօտ և յուսալի է որ ի նպաստ առաջնոյն վերջանայ խնդիրը: ⁽¹⁾

Լօյսի շոգեմաւեր

Լօյտի շոգեմաւային ընկերութիւնը, Աւստրիական կառավարութենէն իր ստացած սովորական նպաստին զեղջուելուն հետեւանքով, որոշած է միայն Թրիէստէի և Պէյրութի միջեւ երթեւեկել, զանց ընելով Մերսինի նաւահանգիստն հանդիպիլ, Կը յուսանք որ ուրիշ առեւտր. շոգեմաւային ընկերութիւններ կը լրացնեն այս պակասը, տեղւոյս վաճառականութեան օգտին համար:

Անձրեւ եւ առեւտուր

Առատ անձրեւներ մեծ յոյս կը ներշնչեն բոլոր երկրագործներուն և վաճառականաց: Առեւտուրը մի քիչ դանդաղած է, տարեգլխոյ առթիւ: Մեր հրապարակներուն վրայ պատահած մի քանի սնանկութիւնք բաւական փնտնելին վարկի դրութեան ընդհանրապէս և առնելիքներուն մասնաւորապէս: Մալթելով բոլոր հրապարակի մարդոց նոր տարուան հետ առեւտր. նոր յաջողութիւններ, կը յուսանք որ Նոր Տարին առեւտրական տեսակէտով բարգաւաճ և արդիւնաւէտ շրջան մը պիտի ըլլայ Օսմանեան բոլոր արտադրութեանց համար:

Ծովային Քրոնիկ

Գոնուքեամբ կը ծանուցանենք որ Մեսաթրի Մարիթիմ շոգեմաւային նոր գիծ մը հաստատած է Պանքրմայի, Իզմիրի, Մարսիլիոյ, Հավրի եւ Լոնտոնի միջեւ: Պանքրմայի նաւահանգիստը, իբրեւ վաճառաւան կեդրոն, անշուշտ մեծապէս պիտի օգտուի փոխադրութեանց այս նոր գիծէն, որ տեղի ոյն վաճառականութեան վայելած դիւրութիւններուն վրայ նոր դիւրութիւն մը եւս կ'աւելցնէ: Ուրախ ենք որ Մեսաթրի Մարիթիմ Պանքրմայի իր գործակալութեան պաշտօնը յանձնած է տեղի ոյն ծանօթ վաճառականներէն Արմէն Էմ. Մարեանի, որ մայրաքաղաքիս Ֆրանս. Առեւտր. Սենեկի ամսաթերթին մէջ իր առեւտր. քրքալցուքիւններով արդարացի համբաւ մը շինած է

(1) Մեր տուած այս տեղեկութիւնը կը վերաբերի նոր վճար մը, որ հրատարակուած է դատական պաշտօնաթերթին վերջին թիւերէն մէկուն մէջ. — Մ. Խմբ.:

իբրեւ զարգացեալ վաճառական: Մեսսօքի Մարիքիմ ասկէ լաւագոյն ընտրութիւն մը չէր կրնար ընել: Կը շնորհաւորենք մեր յարգելի բարեկամը՝ Մարեան էֆենտին, եւ յաջողութիւն կը մաղթենք իրեն:

Արտածութիւն

Աֆիօն. — Այս շարժու կարեւոր գործառնութիւն մը չեղաւ: Հրապարակը թոյլ է:

Թիֆլիս. — Ծախուեցաւ 342 հակ:

Գնողներն են Տեաքը

Էսուարսու ենս սըն, 29 հակ. Տէրի 15. 10

Կեսքոյ 217 հակ, Գրհսար 20 17¹/₂

Գասապեան եղբ., 44 հակ Տէրի Բլղըն, 14. 10—18

Բ. Մանուկեան, 32 հակ Մաւէն 18. 30

Սիկըր եւ ընկ., 20 հակ Տէրի 16. 10

Բուրդ. — Գասապ պաշի բնտիր, օխան 10 զըշ. երկ-
րորդ տեսակ 9 և Գ. տեսակ 7. քրքրմա Անատոյր 8 զըշ:

Բամբակ. — Հրապարակը հաստատ է: Ժամանեց 180
հակ Ատանայի տեսակ, որ կ'արժէ 6 ³/₄ զըշ.: Իզմիր Սո-
պուճան 7 զըշ. Կէյվէ 6¹/₂, Պալըքէսիր 6³/₄—7, Հալէպ 6¹/₄,
եգիպտ. սքարդա 4¹/₂—5 և անգլ. սքարդա 3:

Գարի. — Ծախուեցաւ 100 թօնօ: Բումէլիի տեսակին
քիլէն, այս տեղի համար, կ'արժէ 12—12¹/₄ զըշ.: Անատո-
լուի էքսդրային օխան 31 փր., Ա. տեսակը 29¹/₂ և Բ. ը
28 փր.:

Եգիպտացորեն. — 500 թօնօ: Մարմարայի տեսակը,
Եւրոպայի համար, կ'արժէ 21—21¹/₄ փր. օխան, Իզմիրինը
21 փր., Պանտրմայինը նոյնպէս եւ Բումէլիինը 20¹/₄ փր.:

Թռչնակեր. — 1000 պարկ: Ռոտտօքոյի տեսակը, ար-
տածութեան համար, կ'արժէ 40¹/₂ փր., և Բումէլիինը 38¹/₂
փր., օխան:

Շուշմայ. — 500 պարկ: Մերսինի տեսակը, այս տեղի
համար, կ'արժէ 101—102 փր., և արտածութեան համար
94—95 փր.: Բումէլիինը՝ 93 փր.:

Լուբիա. — 1200 պարկ : Սեւ ծովի տեսակին 100 օխան
125—130 շրջ. է. և Բ. ը 95—100, Սեւանիկինը 205—
210 շրջ. :

Սիսեռ. — 750 պարկ, Անատոլի տեսակին օխան 50,

Պալլաքէրի Ա. 65, Բ. ը 54 փր. է :

Քիքրէ. — Գործ չեղաւ :

Սալեայ. — Նոյնպէս :

Դեղիկ մեղրամոմ. — Նոյնպէս :

Ճեհրի. — Նոյնպէս գործ չեղաւ : Կեսարիոյ տեսակին
օխան կ'արժէ 10—10½ շրջ. Էնկիւրիինը 10¼, Իսկիլիպի-
նը 9—9½ եւ Զիլէի, Թօքատի, Զօրուսինը՝ 9½ շրջ. :

Մազր. — Գործ չեղաւ :

Մոք. — Հրապարակը հաստատ է :

Կովիւ չոր մորթ օխան 9½ շրջ. :

Օտեսայի մորթ օխան 13—14 շրջ. :

Ոչխարի աղած չոր մորթ օխան 8½ 9 շրջ. :

Բնիկ ոչխարի թաց մորթ զոյգը 28—30 շրջ. :

Գառնուկի մորթ զոյգը 25—26 շրջ. :

Այծի մորթ զոյգը 32—34 շրջ. :

Ընկոյզ. — Փոքր վաճառումներ միայն եղան Ա. տեսա-
կը 70 և Բ. ը 65 փր. էն օխան :

Կաղիկ. — Կարեւոր գործեր եղան կենդինարը 163—
165 շրջ. էն : Սիլբիին կենդինարը 176—177 շրջ. է :

Ուսի մորթեր. — Տակաւին կարեւոր քանակութեամբ
վաճառք եկած չըլլալուն համար, թիլքի մորթը մինչեւ
55 շրջ. է, սանսար 240—250 էն մինչեւ 255, գունտուզ
200, չաքալ 22—24, բօրսուք 27, թավչան 280—290 շրջ. է
ծախուեցան :

Կ. Պոլիս, 23 Դեկտ. 1906

ԴՐԱՆՁԻԴԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Տրապիզոնի եւ Պարսկաստանի միջիւ

Վիճակ Դեկտեմբեր 20 ր. —

Պատրաստ	2953	Հակ
Մանիֆատուրա	135	»
Զանազանք	706	»

3794

Ուղղակի առաքում

698

Պատրաստ

3096

ԱՌԵԼՈՐԱԿԱՆ ՀՐԱՎԱՐԱԿԸ

Մեծաւս. — Այս շաբթու մեծաքանակ խնդրանք եղաւ մետաքսի վրայ, բայց պատրաստ վաճառք չգտնուելուն համար կարելի եղածին չափ գործ չեղաւ: Շաբթուն գիներն էին, լաւ Բ. տեսակ 13/15 տէնեա վաճառքին օրսան 285/290 զրուշ, եւ աւելի ընտիր տեսակին 17/20 տէնեային գինն է 300 զրուշ. Լ. Օսմ. 100 էն, Լիոնէ կը հեռագրեն թէ անցեալ շաբթու Պրուսայի լաւ Բ. տեսակ վաճառքի վրայ գործառնութիւն եղաւ 55/56 ֆրանքի գինով և հրապարակը ամուր է:

Բարիւղ. — Այս շաբթու մեր հրապարակը ժամանեց 7000 թիթեղ Ռուսականայէ և 14000 թիթեղ Պաթումէ: Հրապարակին վրայ հետեւեալ գիներով վաճառումներ եղան կարեւոր քանակութեամբ.

	Տեղական	Դրանդիդ
Ռուսական	սնտուկ 26 $\frac{1}{2}$	թիթ. 24 $\frac{1}{2}$ Սնա. 24 $\frac{1}{2}$ 22 $\frac{1}{2}$
Ամերիկեան	»	» 23 $\frac{1}{2}$ » 21 $\frac{1}{2}$
Ռուսական	»	» 21 » 22 $\frac{1}{2}$ 20 $\frac{1}{2}$
Ադրիանդիք	» 40	» »

Ալիոլ. — Այս շաբթու ընդամէնը 165 տալաւ վաճառք ժամանեց հետեւեալ տեսակներով և քանակով. — Անդրասոֆքա 70, Զափոնքրից 30, Ուլատոֆքա 15, Թօթքինո 30 և Սքրոյ 20 տալաւ:

Մախուեցաւ այս շաբթու Ուլատոֆքայի աւելը 36 - 36 $\frac{1}{2}$ ի, Անարասոֆքա եւ Զէրվոնա 37/38, Զափոնքրից 38/39, Թօթքինո 36 - 37 և Սքրոյ 38 - 39. Լ. Օսմ. 103: Արտադրավայրերուն գիներն են. Թրիէսթէ 39 $\frac{1}{2}$ - 40 ֆր. տալառով, Ռուսական Ուլատոֆքա ըուպլ. 1.40 fob. Օտէսա և Թօթքինո ը. 140:

Հաւկիթ. — 122 սնտուկ հաւկիթ ժամանեց այս շաբթու Պոլսոյ հրապարակը և ծախուեցաւ, տեսակին համեմատ, 34 - 35 զրուշ հարիւրը: Ժամանած 122 սնտուկին 40ը Ատաբաղարի, 54ը Պանտրմայի և 28ը Քէօթահիայի վաճառք էր:

Ընդեղեց. — Պիրէոնէ ժամանած կանկառները ամբողջովին ծախուեցան հարիւրը 60—80 ղրուչի. տեսակին համեմատ. Այս շարքու Աղեքսանդրիոյէ ժամանեց 400 կողով դդուռ, տոմաթէս. թարմ լուբիա և պեղէլեա. դդուռը ծախուեցաւ 2.5—3 ղրուչ. տոմաթէսը 2—2.5 ղրչ. էն, Լուբիան 5 ղրչ. է օխան, և բաթլիճանին հարիւրը 80—90 ղրչ է:

Լոնտոնի Հրապարակին կարեւոր վաճաքներուն 4 տարուան ամսվերջի գիներուն համեմատական ցուցակը

1903 1904 1905 1906

	թօնօ	ղրուչ լիւրա ժոմ.	100 ղրուչէն	
Երկաթ	1016 քիլօ	236	273	290 341
Պողպատ ձող	»	550	435	660 729
Հանքածուխ	»	96	85	88 92
Պղինձ	»	6228	7260	8827 11770
Անագ	»	14162	14987	18232 20625
Կապար	»	1262	1400	1925 2172
Յոսեն	220 »	146	166	158 145
Գարի	180 »	124	135	135 115
Վարսակ	137 »	85	88	99 88
Միս Բ. տեսակ (կան)	2 »	12 ¹ / ₂	11 ¹ / ₂	11 ¹ / ₂ 18
Միս Ա. »	2 »	24 ¹ / ₂	27 ¹ / ₂	26 ¹ / ₂ 26
Միս (ոչխարի)	2 »	33	33	33 35
Շաքար		81	92	78 90
Թէյ	լիպրա	13 ⁵ / ₈	1 ⁵ / ₄	2 ¹ / ₈ 2 ¹ / ₂
Բամբակ	»	3 ¹ / ₈	1 ⁵ / ₈	3 ¹ / ₁₆ 2 ⁵ / ₄
Բուրդ (Աւստրալիոյ)	»	4 ¹ / ₂	5	5 ³ / ₈ 6 ¹ / ₂
Ճարպ		151	151	155 195
Կտնեփ	թօնօ	4345	4568	4400 4345
Ձիւթ	»	1415	1645	2075 2970
Քթան	»	4400	3547	3574 2761
Քարիւղ	կալօն	3 ¹ / ₈	2 ¹ / ₂	3 ³ / ₁₆ 2 ⁷ / ₈

Իզմիրի Հրապարակը

Դեկտ. 23ին հետեւեալ վաճառումները եղած են . —

11800 պարկ ցորեն կենդինարը 52—74 ղրուշ մէճիտիյէ 33էն . — չըջականերէն եկած է 4,500 պարկ և պատրաստ կայ . 77,500 :

4,000 պարկ գարի . 11¹/₂—13¹/₄ ղրուշէն քիլէն (17 օխա) մէճիտիէ 20¹/₂ : Պատրաստ կայ 25,000 պարկ :

24,000 կենդինար խոզկաղին , 42—77 ղրուշէն , Լ. Օսմ . 125 :

600 կենդինար չամիչ : Սեւին գինն է Լ. Օսմ . 125 ղշէն , 63—68 ղրուշ կենդինարը , պատրաստ կայ 6000 պարկ :

760 հակ բամբակ կենդինարը 350 ղրշէն Լ. Օսմ . 125 :

Փոխանակագրի Դիմերը

	Վաճառում	Գնում
Լոնտոն	110. 20/40	110.
Բարիդ	22. 81 1/2	22. 91 1/2
Վիեննա	21. 82	21. 92
Պերլին	18. 53	18. 63

Բամբակի գիները

Դեկտմ. 26	Բէնա	5. 85
27	»	5. 87
28	»	5. 91

Կ Ա Ր Ե Ի Ո Ր Զ Ե Կ Ո Յ Ց

Հաշիւներու կանոնաւորութեան համար , ստիպուած ենք «Բիւրակն»ի յաջորդ քիւր չլրկել այլ եւս ա՛յն բաժանորդներուն , որոնք տակաւին չեն նորոգած իրենց բաժանորդութիւնը :

×

Հ է Ր Է Ք Է Ի գործարանին մէջ պատրաստուած մեր նուերներուն առաջին յանձնումն եղած ըլլալով մեզ , հետզհետէ կը լրկուին մեր բաժանորդներուն :

Արտօնատէր Հ. Ս. Խ. ԻԻԹԻՃԵԱՆ — Տպագր. Ն. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Ի Ի Ն Ի Օ Ն

Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ

Ի ԲԱՐԻՉ

1828

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ

Ի ԲԱՐԻՉ

1829

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

Դրամագլուխ եւ Պահեստ 296 միլիոն ֆր.

1905ին զանձուած ապահովագին 39 , ,

Մինչեւ 1905ի վերջ հատուցուած վնասք 160 , ,

Ինչպէս այս քիւերէն կ'երեւի, ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է **296 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.**, որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻԻՆԻՕՆԻ ապահովագրելոց:

Արեւելի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց: Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ուրիշ ո՛ր եւ է ընկերութեան պայմանները:

Ընկերութեան դրամասունքն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԲԱՆ

Թուրքիոյ եւ Արեւելի Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Տնօրէն

ՍԻՄՕՆ ՔԱՅՍԵՐԼԵԱՆ

Կենաց Ճիւղին պէս

ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՍԹԱՄՊՈԼ, Սուլթան Համամ, Բաքոյի Օղլու բնասո

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ

50—7

Զորեկեցութեան Խօսակցութիւն

ՀԱՅ. ԳԱՂ. ԱՆԴԼ. ԵՒ ԳԵՐՄ.

Զ. Տ. Ս. Փափագեան էֆ.ի այս երկը կը բաղկանայ 320 էջերէ. Ա. Բառագիտ. Բ. Սօսակց. զնման. վաճառման, ճամբորդութեան Գ. Նամակներ. հրաւիրագրեր եւ առեւտր. թղթակցութիւններ: Կարելի է խիստ կարճ ժամանակի մէջ խօսիլ յիշեալ լեզուները: Գին լաթակազմի 12 դր.: Կը ծախուի գրավաճառաց քով: Կեդրոնատեղին է Պալենց գրատուն, Նաեւ Էսկիեան գրատուն: Վարժարանաց համար զեղչ:

10—8

Կարդացէ՛ք

Ձեր Օգտին Համար է

Պարոյր Սարգիսեան մեծ թղթավաճառ, Հասցէ. — Է-տիրնէ, ճատտէ Սարաճլար. — Սթիլ առնուլօ և հիանալի, ճոխ պաշար ունի շիք քառթրօսթալի: Մեծ ճարտարութեամբ շինէ գօտնիչներ, սիրուն թապլօներ, զարդապընակներ, մատ-նի, պիռլլօք, մէտայլի վրայ, պատկերնիք փոթով նկարել կուտայ: Է՛ն բծախնդիր յաճախօ՛րդն անգամ, կ'ուզէ յա-ճախել օրը տասն անգամ, գնելու համար գինով շատ աժան, ինչ որ կայ սիրուն ու հաճոյական:

Գոհացուցիչ Ազդ

Կազէ՞ք Ձեր տուններն ու սալօնները զարդարել ընտիր, աժան և ճաշակաւոր պատկերներով ու գեղեցիկ շրջանակներով, կը փափաքի՞ք հաճոյալի մամանց ընել մանրադիտական պատկերներով ու դիտակներով,

Պէտք ունի՞ք կազմարարական պիտոյքներու և տեսակա-ւոր աշտօններու,

Ուղղակի գիմեցէք
ՍՍՐՐԱՅԵԱՆ ԵՂՅԱՐՅ ՊԵՅՐՈՒԹ

Եւ միշտ գոհ պիտի մնաք:

7—2

Ռուբէն Բարթիկեան Եւ Ընկ.

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1901ԻՆ. — ԱՏԱԲԱԶԱՐ

Պատիւ ունինք ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ՛ Ատարագարի Ուղուէն Չարչրին մէջ բացած ենք վաճառա-տուն մը, ուր մասնաւորապէս կը վաճառուին աշխարհահռչակ ՆՕՄԱՆ կարի մեքենաներ ու պիտիկլէթներ, որոնք իրենց գեղեցկութիւնով, պարզութիւնով տոկունութիւնով, թե-թեաշարժութիւնով, անմրցելի գիներով և շարաթական մասնավճարներով վաճառումի գրութեամբ, կը գերազանցեն տարբեր անուններով ծանոթ հրապարակի ուրիշ ամեն տե-սակները: Կարի մեքենայ կամ պիտիկլէթ գնել փափաքող-ները կը հրաւիրուին ուրեմն անգամ մը այցելել մեր վաճա-ռատունը՝ օգտուելու համար ՆՕՄԱՆ մեքենաներուն և պի-տիկլէթներուն ընծայած բացարձակ առաւելութիւններէն:

3—2

ՎԱՃԱՌՈՐԴ ՊԱՇՏՈՆԵԱՆ

[Շարունակութիւն 51—52 թիւին]

Ռուպէի խանութպանները նայեցան որ ամէն կողմէ իրենց վաճառատունը կը դիմեն խանդավառ և պելճախօտ առեւտր, գործակալներ, որոնք անգամ մը հասնողում գոյացուցած ըլլալով որ անպատճառ ապրանք պիտի ծախեն, սկսած էին իրենց արտադրութիւններուն գերազանցութիւնը, իրենց գիներուն չափաւորութիւնը, իրենց պայմաններուն մատչելիութիւնը պարզել բացատրել համոզիչ և քաղաքավար խօսքերով, այնպէս որ Ռուպէի խանութպաններէն շատերը հրապուրուեցան և սկսան փոխանցներ տալ:

Ասիկա տեւեց մինչեւ ժամը 5: Մարդիկը օդէլ դարձան, ուր Լըպօն կ'ապասէր իրենց, իր սենեակը տարաւ զանոնք: Յօգնած էին, բայց իրենց ղէմքին վրայ գոհունակութիւն կար, որովհետեւ յաջողած էին առնուազն Չճական ոսկիի փոխանց առնել:

— Դիտէի որ պիտի յաջողէիք, ըսաւ անոնց Լըպօն, սովորականին պէս հաճելի և սիրուն ղէմքով մը: Դուք քիչ մը մշուով պէտք ունէիք, բարեկամներս: Յիշեցէք այս դասը և Քալէի վրայ խորհեցէք այն տանն միայն երբ հոն երթաք:

Նոյն եւ յաջորդ շաբաթներուն մէջ, Լըպօն շարունակ կը ժպտէր, երբ Բարիզի կեդր. վաճառատան իր զրասենեկին մէջ նստած, իր օգնականներուն Ռուպէի ղրկած հեռագրերը կը կարդար:

— «Տասը օրէ ի վեր հօս ենք, կ'ըսէր վերջին հեռագիրը, և այս իրիկուն Քալէ կը մեկնինք»:

Լըպօն մրմռաց, գոհունակ ժպիտով մը.

— Բարի տղաք են, բայց մշումի պէտք ունին ապրանք ծախելու համար:

ՎԵՐՉԱՅԱԻ

Մ. Լըպօնի պէս կարող վաճառորդ պաշտօնեայ մը կասրամադրելի: Պէտք ունեցողները կրնան դիմել «ԲԻԻԲՍԿՆ»ի խմբագրասունը, Պոլիս, Մեհմէտ փաշա խան, թիւ 12:

Լ՝ՈՒՆԻՎԵՐՍՈ

L'UNIVERSO

Ապրանքներու Փոխադրութեանց Վսանգներու դէմ
ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԱՊՈԶՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կեդրոնատեղի ՄԻԼԱՆ

Դրամագլուխ 2,250,000 Լիրա

Ընկերութիւնը թէ՛ ծովու և թէ ցամաքի վրայ ապրանքներու փոխադրութեանց համար ապահովագրութիւններ կ'ընդունի խիստ շահաւոր պայմաններով

Արագ եւ ամբողջական հասուցում վնասներու

Ընդհ. Գործակալ եւ «Ալֆառի»ի ֆոնդսեր

ԲԱՐՍԵԼ ԹԷՔԷՆԱՆ

Գօցման Օղու Խան, 4. Պոլիս

Դեր-Գործակալներ՝ Թուրքիոյ գլխաւոր նաւահանգիստներու մէջ:

* * Գոհացուցիչ պայմաններով դեր գործակալներ կը փնտռուին այն տեղերը

ուր գործակալութիւն հաստատուած չէ տակաւին

50—3

ԱՐՄԷՆ Խ. ԹԵՎՐԻԶԵԱՆ

Շեքամարան — Հնգավանառ

ԽԱՐԲԵՐԴ

Կ'ուզէ՞ք անողջ, կորովի, խիստ ընտիր ու միանգամայն դիւրամատչելի գիներով շերամի հոսն մը (Պաղտատի) ձեռք բերել, ուղղակի վերի հասցէին դիմեցէք, որ իրեն սկզբունք ընտրած է իր արդար չահը յաճախորդաց շահուն մէջ փընտըռել: Բաղում տարիներու գործառնութիւնները ասիկա կը հաստատեն արդէն: Փորձեցէ՛ք ու դուք ալ պիտի համոզուիք: Յաճախորդներէն փափաքողաց շերամապահական հըրահանգներ ալ կը տրուին ձրիապէս: Կեղծերէն չխաբուելու համար էթիքէթին ու չղարչ տոպրակի կնքամօմին վրայ

AHT երեք միացեալ գրերու վաճառանիշը փնտռելու է:

8—4

ԲԻԲԻՐԱԿՆ «براکن»

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Մէհմէտ Փաշա Խան, Թիւ 12

ارمنيه غزته سى

در سعادت محمد پاشا خان نومرو ۱۲

PURAGN

Revue Arménienne

Stamboul, Mehmed Pacha Han, N. 12

Բ. ՇՐՋԱՆ

Թ Ի Ի 3 — 4

Վաճառականը իմացական խորունկ զարգացումի մը կը կարօտի, տիեզերական քաղաքակրթութեան ամէն երեւոյթները ուսումնասիրելու համար:

[Քէօլնի Առեւտր. Սենեկին շրջաբերականէն քաղուած]

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

52 Թիւի բժնորդ. Պոլիս եւ Գաւառ 60 դր2.

» » » Արտասահման 13 ֆր.

26 Թիւի հմր. բժնորդ. Կ'ընդունուի

Ծանուցումի համար՝ զեղչեալ գին

ՆՈՒՔՆԵՐ

52 Թիւի բաժնեգինը եւ 2 դր2-ի առաքման ծախքը կանխիկ վճարող ամէն բաժանորդ կ'ստանայ Հէրէքէի հռչակաւոր գործարանին մէջ պատրաստուած գոյգ մը ընտիր-բուրդէ գուլպայ եւ մետաքսէ փողփողուն թաշկինակ մը, որոնք իրենց նըրբին յօրինուածքովը տեղական ճարտարաբուեստին յառաջդիմութիւնը կը հաստատեն Մէկ բաժանորդ գտնողը կ'ստանայ

էքօ տը Բառի մը 10 դր2.
երկու » » Առեւ. եւ Տնտ. Աշխ. 15 »
երեք » » Մէհէլլէ 30 »

6 ՅՈՒՆՎԱՐ 1907

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՅԱՍԿՐ. ՆՇԱՆ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Մեր Պատասխանները

Կ. հփ. Զանգաֆճեան (Իզմիր). — Ծնորհակալ ենք ձեր համակրալից տողերուն համար: Բիւրակնի մասին ձեր դիտողութիւնը նկատի առած ենք:

Գրիգոր հփ. Կիրակոսեան (Իզմիր). — Բիւրակնի 12րդ թիւը շնորհակալ: Անագի հրապարակին վրայ ձեր վաժառած տեղեկութիւնները պիտի հրատարակուին Բիւրակնի մէջ:

Միհրան հփ. Պաֆճեան (Իզմիր). — Մէրտէկօղ Գրիգոր էֆ. Փափագեանի թերթը շնորհակալ: Երկու բաժնեգինները գանձեցինք թիմուրեան էֆ. ներէն: Նուէրներն անոնց յանձնուեցան:

Գործակալութիւն (Պրուսա). — Ծնորհակալ ենք ձեր օժանդակութեանը համար: Գրիգորիկ Կուրտիկեան, Մադսոտ Զատըրճեան, Ստեփանիկ Տէվրիշեան, Նասիպ Բարբաճեան և Յակոբ Գաբըճեան էֆ. ներուն թերթերը շնորհակալ:

Գործակալութիւն (Տրապիզոն). — Ծնորհակալութիւն ձեր ջանքերուն համար: Նոր բաժանորդներուն թերթերը շնորհակալ:

Սարգիս հփ. Սողոմեան (Պիէճիկ). — Բիւրակնի 26 թիւին բաժանորդագինը 30 լրշ. է:

Յարութիւն հփ. Մանրաշեան (Մէրտէկէօղ). — Ստացանք 104 լրշ., որուն 32 լրշ. ը յանձնուեցաւ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան և 10 լրշ. ը Տ. Ներսէսեան եղբարց, Թէոդիկի Տարեցոյցին համար, զոր ստացաւ անշուշտ: Պրուսայի մէջ ծախուած խոզակին գինները կը հրատարակենք:

Պողոս հփ. Փանոսեան, (Պալաէսի). — Ծնորհակալ ենք ձեր համակրութեանը համար: Թեոդիկի և Ն. — Պալաէսեանի Տարեցոյցերը շնորհակալ յանձնարարեալ ծրարով:

Արգաւ հփ. Յովհաննէսեան (Պաղտատ). — Օսմ. Պանբայի վրայ ձեր չէքը գանձեցինք և Մէճէլլէն ու այցաքարտը շնորհակալ յանձնարարեալ ծրարով:

Լաթիֆեան եղբ. (Կէմէլի). — Ձեր բաժնեգինը ստացանք Մաղլըմեան էֆ. էն, որուն յանձնեցինք ձեր նուէրները:

Յակոբ հփ. Թերզեան (Ատանա). — Եփրեմ էֆ. Սէքսէնեանի բաժնեգինը ստացանք: Հաճեցէք ընդունիլ մեզ շնորհակալութիւնը ձեր օժանդակութեան համար:

Վաղարշ հփ. Լուսիկեան (Բաբերդ). — Ձեր և Միհրան էֆ. Սահակեանի բաժնեգինները, 124 լրշ., ստացանք թիւթիւնճեան եղբայրներէն: Նուէրները շնորհակալ յանձնարարեալ ծրարով: Թուրքերէն Թերաֆիլ շաբաթաթերթէն և Երևանի մը շնորհակալ իբր նմոյշ:

ՊԸՍԴԵՐ ՊՐԱՈՒՆԻ ԳՈՒԼՊԱՆԵՐԸ

[ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ]

ԱՊՐԱՆՔ ՄԸ ԻՆՉՊԵՍ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

(ՇԱՐՈՆԱԿՈՒԹԻՆ)

« — Երբ Մր. Սգիւարդը իր ապրանքը ծախելու դժ-
ուարութիւնները պարզեց ինծի, կ'ըսէ Մր. Ուիթմօր, խըն-
դիւրը ուսումնասիրեցի ուշի ուշով և տեսայ որ ապրանքը
ընտիր էր, անեղձ գոյնով մը, գլխաւորապէս և գինը չափա-
ւոր: Զծախուելու պատճառ մը չկար: Գործին պակասաւոր
կողմը վաճառման և ծանուցումի եղանակներուն մէջ էր
միայն: Եւ ինչ որ ծործարանատէրը ահագին դրամ ծախսած էր,
բայց արդիւնք մը չէր ստացած: Ուրեմն խնդիրը դրամ
ծախսելուն վրայ չէր, դրամը ինչ եղանակաւ ծախսել գիտ-
նալուն վրայ էր: Քննեցի տեսայ որ բոլոր վաճառականները
Պըսդըր Պրատինի գուլպաները կը քննէ ամէնէն աւելի: Հը-
նարապարակին վրայ, ինչպէս յայտնի է, հարիւրաւոր մաշի-
մանով գուլպաներ կան, և ամէն վաճառատուն իրեն սեփա-
կան մէկ կամ աւելի տեսակ գուլպաներ ունի և ի հարկէ չի
յօժարիր ուրիշ մաշիմ մ'ալ քնելու: Հետեւապէս, անոնցմէ
բան մը չէինք կրնար յուսալ: Իսկ խանութպանները երբեք
չեն ուզեր գնել ապրանք մը, զոր յաճախորդը չի պահան-
ջեր: Ուրեմն մեր ապրանքը հրապարակին վրայ բռնել տա-
լու միակ միջոցն էր յաճախորդն ստիպել որ մեր գուլպան
պահանջէ խանութպանէն: Ուստի, առաջին գործս եղաւ
Շիքաղոյի նորաձեւութեանց ամէնէն մեծ վաճառատուններէն
մին երթալ և տեղ մը ուզել ուր կարենայի ցուցադրել մեր
ապրանքը: Այս առաջին քայլին մէջ յաջողելով, սկսայ ծա-
նուցումներ տալ Շիքաղոյի մէկ քանի թերթերուն մէջ:
Գուլպային անունը դրի

ԲԴԻ ՊՕՊԻ ԲՐՈՋ ԳՈՒԼՊԱՆԵՐԸ

ԲԴԻ ՊՕՊ հռչակաւոր թիւ մ'է, զոր ամերիկացի տղաքը
շատ լաւ կը ճանչնան և կը սիրեն իբրեւ բարի գեան կալ-
ուած մը: ԲԴԻ ՊՕՊին քոյր մը տալով, նպատակաւ էր հատի-
ցնել թէ մեր ծանուցումը ուղղութեամբ է թէ՛ մանչերուն և
թէ՛ աղջիկներուն և սրպէս զի անոնք հետաքրքրուին ու
կարդան և իրենց ծնողքն ստիպեն մեր գուլպաները գնելու,
ինքնատիպ գաղափար մը յղացայ և գործադրեցի, ինչ որ
մեր գուլպաներուն գերադանց յաջողութեան սկզբնապատ-
ճառը եղաւ:

[Կը շարունակուի]

Դարեհ Սահակեան

ՎԱՃԱՌԱՑՈՒՆ ԽԱՎԼՈՒԻ, ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՈՑ

Պրաւսա, Թիմուր Գարու Զարդի գրուխ, Յիւ 192

Վաճառում մեծ եւ փոքր քանակութեամբ. — Անմրցելի գին
— Յանձնարարութիւնք կը կատարուին ճշտութեամբ եւ
արագութեամբ

20—12

ՊԵՏԻԻԻԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՆԱՆԴԻ ՄԷՋ

BISCUITERIE NANTAISE

Այս աշխարհածանօթ
գործարանին պիսքիւ-
ին եթէ անգամ մը փոր-
ձուելով բաղդատուի,
պիտի հասկցուի թէ
միմիայն կարագով

ալիւրով, հաւկիթով պատրաստուած է: Նանթի այս ֆրան-
սական գործարանը, տեսակ տեսակ ընտիր պիսքիւններէ
զատ, կ'արտադրէ նաեւ ՏՈՆԱԿԱՆ, անուան եւ հարսանեաց
օրերուն համար յատկապէս հրամցուելիք սրճիսիդիոններ,
ինչպէս ԲԷՇԷ ՄԻՆԵՅՈՆ, ԷՔՕՐՍ ՏՕՌԱՆԺ, ՄԱՏԼԷՆ, ՏՕՆ
ԺՈՒԱՆ եւ այլն, կը զտուի Բերա, Պոլիս եւ այլուր:

Կեդրոնացեղին. — Կ. Պոլիս, Ֆնզդեան խան

Dépôt général — Foundouklian han, Stamboul, Cons/ple
24-15

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տե՛ր. — Պատիւ ունիմ ծանուցանել ձեզ թէ քաղաքի
մէջ մանիֆաթուրայի եւ մանածի գործերէս զատ յանձնա-
կատարութեան տուն մը եւս հաստատած եմ եւ կ'զբաղի
գոմիսիոնի վերաբերեալ ա լէն տեսակ գործերով, ինչպէս
քրանզիք եկած ապրանքներ մաքսէն կը հանենք, եւ ի հար-
կին պայմանաւոր կերպով մեր Տեքօին մէջ կը պահենք կա-
կը շրկենք յանձնարարեալ տեղը:

1. — Մանածի եւ ձերմակեղէնի այլ եւ այլ տեղի
սպառելիք տեսակներու մասին գաղափար մը կազմել փափա-
քողներու լիուրի տեղեկութիւններ կը տրուին:

2. — Ուրիշի հաշուոյն գնում եւ վաճառում:

Յուսալով որ ինչպէս ասկէց առաջ՝ նոյնպէս այսուհետեւ
պիտի պատուէք զիս ձեր վստահութեամբ:

Հաճեցէք ընդունիլ, Տէր, խորին յարգանքներս:

Իզմիս 15 Յունիս 1906

ՄԻՀՐԱՆ ՊԱԳՐՃԵԱ